

Załącznik nr 3. Rozpatrzenie postulatów zgłoszonych podczas warsztatów konsultacyjnych projektu dokumentu „Błękitno-zielona polityka Krakowa. Koncepcja zazieleniania miasta do 2050 roku” (dalej: „Koncepcja zazieleniania”)

Lp.	Treść uwagi/wniosku/pytania	Tryb zgłoszenia/ wpłynięcia uwagi oraz nazwa zgłaszającego (dotyczy wyłącznie podmiotów instytucjonalnych)	Sposób rozpatrzenia: Uwzględniono/ Nie uwzględniono/ Nie dotyczy	Stanowisko Prezydenta Miasta Krakowa, w szczególności informacja o uwzględnieniu lub odrzuceniu uwagi oraz uzasadnienie podjętej decyzji
Część I. OGÓLNE POMYSŁY NA ROZWÓJ BŁĘKITNO-ZIELONEJ INFRASTRUKTURY				
Pomysły dotyczące opracowania i wdrażania błękitno-zielonej polityki Krakowa				
1	Zachowanie spójności działań w ramach omawianej błękitno-zielonej polityki Krakowa z projektem Zielone Ulice	Uwaga zgłoszona przez jedną osobę podczas dyskusji na drugim spotkaniu warsztatowym (Śródmieście)	Uwzględniono	Spójność działań w ramach obu wspomnianych przedsięwzięć zostanie zachowana. Koncepcja zazieleniania miasta jest dokumentem strategicznym, a projekt Zielone Ulice przedsięwzięciem wdrażającym i wynikającym wprost z przyjętej polityki.
2	Zachowanie spójności założeń omawianej zielono-błękitnej polityki Krakowa z Planem Ogólnym	Uwaga zgłoszona przez jedną osobę podczas dyskusji na drugim spotkaniu warsztatowym (Śródmieście)	Uwzględniono	Zachowywana jest ścisła współpraca pomiędzy ZZM, a Wydziałem Planowania Przestrzennego UMK w trakcie procesu opracowywania Koncepcji zazieleniania oraz Planu Ogólnego.

3	Zweryfikowanie wskaźnika „zielen na mieszkańca” tak, aby bardziej adekwatnie odzwierciedlał ilość zieleni w Krakowie w stosunku do realnej liczby użytkowników miasta: jeśli obecnie mieszkańców liczymy wg liczby osób zameldowanych to wskaźnik ten będzie zawyżony (bo zameldowanych osób jest mniej niż faktycznie zamieszkujących); dodatkowo, w przypadku Śródmieścia i innych miejsc chętnie odwiedzanych przez osoby przyjezdne, warto w tym wskaźniku uwzględnić także liczbę turystów	Uwaga zgłoszona przez jedną osobę podczas dyskusji na drugim spotkaniu warsztatowym (Śródmieście)	Uwzględniono częściowo	W koncepcji zazieleniania uwzględniona zostanie kwestia zwiększonej ilości użytkowników terenów zieleni, wykraczających poza osoby zameldowane, czyli turystów i innych użytkowników bez meldunku w Krakowie. Z uwagi na brak szczegółowych danych dot. ilości dodatkowych użytkowników względem konkretnych terenów zieleni, problem musi zostać w pewnym zakresie uogólniony, natomiast zostanie on uwzględniony przy badaniu ilości zieleni przypadającej na użytkownika.
Pomysły dotyczące tworzenia, udostępniania i zagospodarowywania terenów zielonych				
4	Utrzymanie (nielikwidowanie) obecnych terenów zielonych	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze)	Uwzględniono częściowo	Tereny zieleni publicznej (istniejące oraz planowane) zostaną zachowane. Natomiast obszary, które obecnie są niezabudowane, ale

		i poparta przez 6 osób, czyli zdecydowaną większość grupy roboczej		przeznaczone zostały w planach miejscowych pod zabudowę, co do zasady nie zostaną przeznaczone na tereny zieleni publicznej.
5	Tworzenie zieleni tam, gdzie jej nie ma	Uwaga zgłoszona na drugim warsztacie konsultacyjnym (Śródmieście) i poparta przez 3 osoby, czyli całą grupę roboczą.	Uwzględniono	W koncepcji zazieleniania wyznaczono obszary Miasta z zabudową mieszkaniową istniejącą oraz planowaną, które obecnie jeszcze pozbawione są dostępu do terenów zieleni, tj. najbliższy park lub inny obszar zielony znajduje się w odległości większej niż 500 m dościa pieszego. Dla takich obszarów w pierwszej kolejności wyznacza się nowe tereny zieleni. W ramach dokumentu powstała lista rankingowa nowych parków, a wśród kryteriów decydujących o kolejności ich realizacji znalazł się warunek lokalizacji na obszarze deficytu terenów zieleni, któremu nadano najwyższą wagę. Na kolejność realizacji parków mają jednak wpływ także pozostałe kryteria m.in. własność gruntów (czy teren należy do Gminy Miejskiej Kraków), liczba osób, które uzyskają dostęp do nowego parku, istniejąca dokumentacja projektowa.
6	Skupienie się na identyfikowaniu problemów (np. wyspy ciepła) i tworzenie zieleni tam,	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i	Uwzględniono	Celem nadrzędnym koncepcji zazieleniania jest: „określenie spójnej, planowej i długoterminowej polityki zazieleniania Krakowa, służącej adaptacji do zmiany klimatu”. Adaptacja do

	gdzie takie problemy występują	poparta przez 4 osoby, czyli większość grupy roboczej		zmiany klimatu jest zagadnieniem złożonym, jednak błękitno-zielone ekosystemy są istotną i skuteczną składową programów i działań zwiększania odporności miast na efekty zmian klimatu. Jednym z celów szczegółowych opracowania jest: „przeciwdziałanie zjawisku miejskiej wyspy ciepła i wzrost potencjału retencyjnego miasta”.
7	Tworzenie większej liczby parków wielkopowierzchniowych	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 4 osoby, czyli większość grupy roboczej	Uwzględniono	Koncepcja zazieleniania zawiera listę rankingową parków, na której znajdują się również parki XXL, m.in. Park Leśny Witkowice (146 ha), Park Rieczny Tonie (67 ha), Park Rieczny Wilga – kolejne etapy (92 ha), Park Leśny Sikornik (66 ha), Białe Morza (56 ha). Kryteria określające kolejność realizacji parków uwzględniają m.in. istniejący deficyt terenów zieleni, ilość osób, jakie uzyskają dostęp do nowego parku, a także powierzchnię terenu w odniesieniu do ilości okolicznych mieszkańców.
8	Tworzenie mikrolasów	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 4 osoby, czyli większość grupy roboczej	Uwzględniono	W Koncepcji zazieleniania zostanie wprowadzona wytyczna dot. tworzenia mikrolasów metodą Akiry Miyawakiego.

9	Tworzenie zielonych korytarzy i systemów zieleni	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) i poparta przez 11 osób, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono	Jednym z priorytetów rozwoju terenów zieleni, zdefiniowanych w koncepcji zazieleniania, jest: „Integracja rozproszonej struktury zieleni w ciągły system terenów powiązanych ciągami pieszo-rowerowymi i ciągami zieleni”. Zgodnie z koncepcją zazieleniania zielone korytarze stanowią ważny element systemu błękitno-zielonej infrastruktury Krakowa. W dokumencie określono wytyczne projektowe dla zielonych korytarzy rozumianych jako ciągi piesze i pieszo-rowerowe łączące tereny zieleni oraz trasy rekreacyjne. Koncepcja zazieleniania wyznacza przebieg istniejących oraz planowanych zielonych korytarzy tak, aby ułatwiły one dostęp do terenów zieleni dla tych mieszkańców, którzy nie mają ich w zasięgu 500 m pieszego dojścia.
10	Zwiększanie ilości zieleni przy najbardziej uczęszczanych ciągach pieszych	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 6 osób, czyli zdecydowaną większość grupy roboczej	Uwzględniono	W koncepcji zazieleniania wyznaczono przebieg i określono wytyczne projektowe dla zielonych korytarzy rozumianych jako ciągi piesze i pieszo-rowerowe z zielenią towarzyszącą, łączące tereny zieleni oraz trasy rekreacyjne. Część z zielonych korytarzy przebiega wzdłuż tras o intensywnym ruchu pieszym i/lub rowerowym. Niemniej jednak na realną możliwość posadzenia drzew mają wpływ czynniki zewnętrzne, m.in. istniejąca infrastruktura

				podziemna, szerokość pasa drogowego oraz względy konserwatorskie (dotyczy zabytkowej części Krakowa, gdzie ruch pieszzy jest szczególnie intensywny). Ponadto w ramach projektu „Zielone ulice” Miasto planuje „odbetonowanie” fragmentów niefunkcjonalnych przestrzeni utwardzonych – głównie wzdłuż ulic. Oznacza to usunięcie zbędnych betonowych lub asfaltowych nawierzchni i wprowadzenie tam zieleni (w tym drzew).
11	Powiązanie terenów zielonych z zabudową (głównie mieszkaniową), oddzieloną granicami w postaci dróg, torów kolejowych itp.	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 6 osób, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono	Jednym z priorytetów rozwoju terenów zieleni, zdefiniowanych w koncepcji zazieleniania, jest: „Integracja rozproszonej struktury zieleni w ciągły system terenów powiązanych ciągami pieszo-rowerowymi i ciągami zieleni”, w tym m.in. likwidacja barier komunikacyjnych. W dokumencie określono wytyczne projektowe dla zielonych korytarzy rozumianych jako ciągi piesze i pieszo-rowerowe łączące tereny zieleni oraz trasy rekreacyjne. koncepcja zazieleniania wyznacza przebieg istniejących oraz planowanych zielonych korytarzy tak, aby ułatwiły one dostęp do terenów zieleni dla tych mieszkańców, którzy nie mają ich w zasięgu 500 m pieszego dojścia.

12	Odbetonowywanie małej przestrzeni placowej, przekształcenie jej w mikrolas	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 5 osób, czyli większość grupy roboczej	Uwzględniono częściowo.	W koncepcji zazieleniania zostanie wprowadzona wytyczna dot. tworzenia mikrolasów metodą Akiry Miyawakiego. W treści postulatu nie wskazano konkretnej lokalizacji, w związku z czym nie jest możliwe jednoznaczne odniesienie się do postulatu.
13	Tworzenie zieleni zachęcającej do aktywności – więcej terenów zielonych typu „B”	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) i poparta przez 10 osób, czyli zdecydowaną większość grupy roboczej	Uwzględniono	Tereny zieleni w ujęciu koncepcji zazieleniania to nie tylko tereny urządzone typu parki miejskie i skwery (strefa A), ale również tereny zieleni o charakterze ekologiczno-krajobrazowym (strefa B), gdzie walory przyrodnicze są priorytetem, a ingerencja ograniczona jest do minimum. W strefie B znajdują się parki, których zagospodarowanie ograniczone jest do minimum i takie pozostanie – na tych terenach walory przyrodnicze i bardziej „naturalny” charakter są priorytetami. Do takich obszarów należą m.in. parki rzeczne, parki leśne, parki ekologiczne i geoparki. Natomiast wśród wskazań dla typowych, urządzonych parków miejskich, koncepcja zazieleniania zaleca tworzenie stref przyrodniczych, które z definicji są obszarami niezainwestowanymi, zachowującymi swój „dziki” charakter.

14	Zachowanie dzikości terenów zielonych, tworzenie terenów zieleni nieurządzonej („niecała zieleń musi być zagospodarowana”)	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 10 osób, czyli większość obu grup roboczych	Uwzględniono	Tereny zieleni w ujęciu koncepcji zazieleniania to nie tylko tereny urządzone typu parki miejskie i skwery (strefa A), ale również tereny zieleni o charakterze ekologiczno-krajobrazowym (strefa B), gdzie walory przyrodnicze są priorytetem, a ingerencja ograniczona jest do minimum. W strefie B znajdują się parki, których zagospodarowanie ograniczone jest do minimum i takie pozostanie – na tych terenach walory przyrodnicze i bardziej „naturalny” charakter są priorytetami. Do takich obszarów należą m.in. parki rzeczne, parki leśne, parki ekologiczne i geoparki. Natomiast wśród wskazań dla typowych, urządzonych parków miejskich, koncepcja zazieleniania zaleca tworzenie stref przyrodniczych, które z definicji są obszarami niezainwestowanymi, zachowującymi swój „dziki” charakter.
15	Udostępnienie niektórych parków parafialnych dla użytku publicznego m.in. Parafia św. Floriana, Zakon Sióstr Wizytek, Zakon Karmelitanek Bosych, Zakon O. Karmelitów	Uwaga zgłoszona na drugim warsztacie konsultacyjnym (Śródmieście) przez 1 osobę	Uwzględniono częściowo	W ramach koncepcji zazieleniania, poza terenami zieleni publicznej, wyznaczono także tereny wspomagające, do których zaliczono m.in. ogrody klasztorne/kościelne i określono dla nich główne założenia. Zgodnie z dokumentem, ze względu na duże zapotrzebowanie społeczne spowodowane znacznym niedoborem terenów zieleni o

				charakterze lokalnym, wskazane jest przynajmniej częściowe udostępnienie ogrodów klasztornych dla mieszkańców. Mogłoby się ono odbywać np. pod określonymi warunkami, w wyznaczonych dniach i godzinach. Przynajmniej niektóre z ogrodów mogłyby potencjalnie pełnić istotne funkcje publiczne, umożliwiając bierną rekreację, wyciszenie i spokojną kontemplację w otoczeniu zieleni w Śródmieściu. Istotne jest, aby dostęp do ogrodów klasztornych był możliwy przede wszystkim dla osób starszych mieszkających w śródmiejskiej części miasta, którym często brak sił lub środków, aby przemieszczać się poza centrum. Ponadto informujemy, że w lutym 2025 r. Miasto podpisało z Archidiecezją list intencyjny dotyczący m.in. zorganizowania programu „otwartych ogrodów”, polegającego na udostępnieniu mieszkańcom Krakowa terenów zieleni urządzonej znajdujących się w gestii parafii i pozostałych kościelnych osób prawnych, podległych władzy Arcybiskupa Krakowskiego, zarówno w formule okazjonalnej, jak i stałej. Do tej pory podjęte zostały następujące działania związane z otwarciem ogrodów parafialnych: ZZM zawarł w 2022 r.
--	--	--	--	--

				umowę użyczenia nieruchomości z Klasztorem O.O. Paulinów, na mocy którego została mieszkańcom udostępniona łąka przy Klasztorze Paulinów (ul. Św. Stanisława). ZZM opracował regulamin dla tego terenu, prowadzi tam bieżące utrzymanie (koszenie, utrzymanie czystości), dostawione zostały także ławki. Prowadzone są rozmowy na temat sposobów udostępnienia mieszkańcom ogrodu przy Bazylice św. Floriana przy placu Matejki, planowana jest tam organizacja wydarzeń miejskich. W lutym br. planowane jest spotkanie z nowym rzecznikiem Archidiecezji Krakowskiej, dotyczące możliwości otwarcia kolejnych ogrodów. Należy jednak mieć na względzie, że istnieją ograniczenia związane z udostępnianiem kościelnych terenów zieleni, np. w przypadku zakonów klauzulowych otwarcie ogrodów nie będzie możliwe.
16	Otwarcie terenów ogródków działkowych tak, aby możliwe było utworzenie ogólnodostępnych ciągów komunikacyjnych (głównie pieszych)	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 9 osób, czyli większość obu grup roboczych	Uwzględniono częściowo	W ramach koncepcji zazieleniania, poza terenami zieleni publicznej, wyznaczono także tereny wspomagające, do których zaliczono m.in. ogrody działkowe. Zgodnie z dokumentem wskazane jest, aby ze względu na rozległość zajmowanych przez ogrody działkowe obszarów i niedobór terenów zieleni rekreacyjnej w

				mieście, ogrody te pełniły swoje funkcje społeczne nie tylko dla działkowców, ale też dla ogółu społeczności mieszkańców Krakowa. W 2016 r. Rada Miasta Krakowa przyjęła Program Wspierania Rodzinnych Ogrodów Działkowych. Dzięki Programowi działkowcy mogą otrzymać z Budżetu Miasta dotację celową przeznaczoną na budowę, modernizację i rozwój infrastruktury ogrodowej lub zawrzeć z Gminą porozumienie o doposażeniu ogrodu w ogólnodostępną infrastrukturę ogrodową. Warunkiem uzyskania obu tych form wsparcia jest udostępnienie części wspólnych ogrodu mieszkańcom Krakowa.
17	Dostosowanie projektowanych parków do potrzeb wszystkich grup wiekowych (dzieci i rodzice, seniorzy, a w szczególności MŁODZIEŻ)	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 6 osób, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono	Zgodnie z założeniami Koncepcji zazieleniania parki to wielofunkcyjne tereny zieleni, w ramach których wydzielane są strefy o różnej funkcji i różnym charakterze. Program parków może zawierać różnorodne terenowe obiekty i urządzenia rekreacyjne, w tym elementy bardziej atrakcyjne dla młodzieży, takie jak: boiska sportowe i zespoły boisk, siłownie plenerowe, skateparki, miejsca grillowe lub piknikowe, czy trasy do jazdy na rolkach.

18	Dostosowanie infrastruktury i urządzeń w parkach do potrzeb seniorów, którzy dominują w strukturze wieku Krakowa	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 5 osób, czyli zdecydowaną większość grupy roboczej	Uwzględniono	W koncepcji zazieleniania uwzględniona zostanie kwestia zapewnienia dostępności dla wszystkich grup (projektowanie uniwersalne), co jest szczególnym wyzwaniem na terenach strefy ekologiczno-krajobrazowej. W dokumencie wskazane będzie działanie polegające na wykonaniu audytów istniejących terenów zieleni pod kątem występowania barier architektonicznych i terenowych. Ponadto informujemy, że 28 kwietnia 2023 r. Zarządzeniem nr 1163/2023 Prezydenta Miasta Krakowa przyjęto Standardy Dostępności dla Gminy Miejskiej Kraków.
19	Dostosowanie placów zabaw do danej lokalizacji – wykorzystanie rzeźby terenu i lokalnego kontekstu kulturowego, zamiast stawiania gotowych, kosztownych i nieciekawych konstrukcji	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 6 osób, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono częściowo	W koncepcji zazieleniania wpisana zostanie wytyczna, aby place zabaw w miarę możliwości dostosowane były do danej lokalizacji i wykorzystywały lokalny kontekst kulturowy. Wytyczna ta będzie jednak dotyczyć wybranych placów zabaw, w miejscach charakterystycznych ze względu na lokalne uwarunkowania lub walory kulturowe terenu. Należy bowiem mieć na uwadze, że urządzenia zabawowe, które nie są elementami katalogowymi produkowanymi seryjnie, ale projektowane są indywidualnie na potrzeby danego miejsca, są zazwyczaj droższe i generują

				dodatkowe koszty związane z utrzymaniem takich placów zabaw – brak możliwości szybkiej naprawy lub wymiany sprzętu. W celu optymalizacji kosztów postulat ten nie może być zastosowany do wszystkich placów zabaw. Dodatkowo informujemy, że ZZM podczas realizacji placów zabaw (np. Plac Sikorskiego, plac przy ul. Rybitwy) podchodzi indywidualnie do każdej lokalizacji, zwracając uwagę na różne uwarunkowania (np. teren ochrony konserwatorskiej, teren blisko cieku wodnego). Plac zabaw w Lesie Witkowskim, realizowany w ramach Budżetu Obywatelskiego, został dostosowany do rzeźby terenu i otoczenia leśnego (urządzenia gł. drewniane, w tym m.in. kłody i słupki do ćwiczenia równowagi, a także wiklinowe szatały, które ze względu na dewastacje jednak musiano zastąpić drewnianymi). Generalnie w terenach przyrodniczych, np. parkach rzecznych, są stosowane naturalne materiały dla elementów architektonicznych – drewniane ławki o prostej formie, ścieżki przepuszczalne z obrzeżami drewnianymi, a wprowadzana zieleń uwzględnia gatunki
--	--	--	--	--

				rodzime charakterystyczne dla danego siedliska przyrodniczego.
20	Podczas realizacji nowych błękitno-zielonych inwestycji rezygnacja ze zbędnych i przesadzonych elementów („nowe inwestycje bez „cudów””)	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) i poparta przez 10 osób, czyli zdecydowaną większość grupy roboczej	Uwzględniono	W koncepcji zazieleniania wpisana zostanie wytyczna dot. optymalizacji kosztów związanych z urządzeniem nowych terenów zieleni. Ponadto zwracamy uwagę na fakt, że wiele spośród nowych terenów zieleni będzie miało charakter ekologiczno-krajobrazowy tj. będą one urządzone jako tereny bardziej „dzikie”, a ich zagospodarowanie będzie mniej intensywne.
21	Optymalizowanie kosztów wybieranych urządzeń/małej architektury w planowanych projektach – wybierani dostawcy powinni oferować z jednej strony konkurencyjne ceny, z drugiej strony możliwość szybkiej naprawy lub wymiany sprzętu w przypadku ewentualnych uszkodzeń	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 6 osób, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono	W realizacjach z reguły stosowane są produkty katalogowe, produkowane seryjnie, dzięki czemu możliwe jest zarówno wyprodukowanie wyeksploatowanego elementu przez firmę utrzymaniową jak również zamówienie u producenta danego urządzenia. Projekty uwzględniające indywidualne i bardziej skomplikowane rozwiązania stosowane są w wyjątkowych sytuacjach dla stworzenia różnorodnej oferty wypoczynkowej dla mieszkańców (np. plac zabaw w Parku Reduta czy plac zabaw w Parku Białucha na terenie Dzielnicy III), a ponadto w miejscach reprezentacyjnych (np. plac Axentowicza). ZZM opracowuje katalog małej architektury, w którym znajdują się projekty techniczne

				najczęściej stawianych w mieście elementów małej architektury (m.in. ławki, kosze na śmieci), co z czasem umożliwi dostęp do szerszej grupy producentów (większa dowolność w wyborze producenta) i ujednolici krajobraz miasta (standaryzacja). Projektowane elementy będą bazowały na optymalnych rozwiązaniach (tj. stosunek ceny do jakości) i łatwo dostępnych materiałach.
22	Powstrzymanie się od tworzenia i rozbudowy terenów zielonych kosztem infrastruktury drogowej i miejsc parkingowych wykorzystywanych przez lokalnych mieszkańców)	Uwaga zgłoszona na drugim warsztacie konsultacyjnym (Śródmieście) przez 1 osobę	Uwzględniono częściowo	Wprowadzanie zieleni w pasach drogowych ma duże znaczenie dla adaptacji do zmian klimatu (m.in. dzięki wspieraniu retencji wody i zmniejszaniu zjawiska miejskiej wyspy ciepła), polepszania komfortu użytkowania przestrzeni publicznej i jej walorów estetycznych. Taki kierunek działań przyjęty jest w koncepcji zazieleniania. W intensywnie zagospodarowanej przestrzeni miejskiej często występują konflikty pomiędzy potrzebami różnych jej użytkowników. W zagospodarowaniu przestrzeni publicznej dąży się do uzyskania kompromisu pomiędzy potrzebą zwiększania udziału zieleni (wielokrotnie zgłaszaną w ramach tych konsultacji społecznych), a potrzebą miejsc postojowych.

23	Niewyznaczanie terenów zielonych na działkach budowlanych, które mają prawomocne pozwolenie na budowę	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 5 osób, czyli zdecydowaną większość grupy roboczej	Uwzględniono	Tereny z prawomocnym pozwoleniem na budowę nie zostały przeznaczone w koncepcji zazieleniania na tereny zieleni.
Nasadzenia, pielęgnacja i ochrona zieleni				
24	Stosowanie nasadzeń naturalnych	Uwaga zgłoszona na pierwszym warsztacie konsultacyjnym (Krowodrza) i poparta przez 2 osoby, czyli zdecydowaną większość grupy roboczej	Uwzględniono	Zgodnie z koncepcją zazieleniania, na system błękitno-zielonej infrastruktury składają się tereny zieleni urządzonej (strefa A) oraz tereny zieleni ekologiczno-krajobrazowej (strefa B). W ramach zieleni urządzonej powstają ekostrefy („dzikie strefy”), których głównym zadaniem jest utrzymanie i wzmacnianie bioróżnorodności w oparciu o rodzime gatunki, a utrzymanie tych terenów ograniczone jest do niezbędnych zabiegów. Podobne podejście zastosowano do terenów zieleni ekologiczno-krajobrazowej (m.in. lasy, łąki, parki rzeczne, zbiorowiska roślinności chronionej), gdzie stosuje się wyłącznie doboru gatunkowe o charakterze biocenotycznym, w pełni dostosowanym do siedliska, tj. roślinność rodzimą.
25	Nasadzanie mniej wymagających gatunków	Uwaga zgłoszona zarówno na drugim (Śródmieście) jak	Uwzględniono	Zgodnie z koncepcją zazieleniania, na system błękitno-zielonej infrastruktury składają się

	rodzimych i właściwych siedlisku	i trzecim (Nowa Huta) warsztacie konsultacyjnym i poparta łącznie przez 14 osób, czyli wszystkie pracujące w danych grupach roboczych		tereny zieleni urządzonej (strefa A) oraz tereny zieleni ekologiczno-krajobrazowej (strefa B). W ramach zieleni urządzonej powstają ekostrefy („dzikie strefy”), których głównym zadaniem jest utrzymanie i wzmacnianie bioróżnorodności w oparciu o rodzime gatunki, a utrzymanie tych terenów ograniczone jest do niezbędnych zabiegów. Podobne podejście zastosowano do terenów zieleni ekologiczno-krajobrazowej (m.in. lasy, łąki, parki rzeczne, zbiorowiska roślinności chronionej), gdzie stosuje się wyłącznie dobory gatunkowe o charakterze biocenotycznym, w pełni dostosowanym do siedliska, tj. roślinność rodzimą.
26	Projektowanie runa i podszytu w projektowanej zieleni (np. parkach)	Uwaga zgłoszona na drugim warsztacie konsultacyjnym (Śródmieście) i poparta przez 3 osoby, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono	Wśród wytycznych projektowych dla parków, Koncepcja zazieleniania wskazuje na tworzenie stref przyrodniczych, w tym stref biocenotycznych, stanowiących obszary wyznaczone dla utrzymywania muraw i zarośli kserotermicznych, łąk świeżych i zmiennowilgotnych oraz tych partii trawników, które ze względu na różnorodność gatunkową występujących roślin mają potencjał do przekształcenia się w łąki.

27	Zwiększanie bioróżnorodności	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 6 osób, czyli zdecydowaną większość grupy roboczej	Uwzględniono	Zgodnie z Koncepcją zazieleniania, na system błękitno-zielonej infrastruktury składają się tereny zieleni urządzonej (strefa A) oraz tereny zieleni ekologiczno-krajobrazowej (strefa B). W ramach zieleni urządzonej powstają ekostrefy („dzikie strefy”), których głównym zadaniem jest utrzymanie i wzmacnianie bioróżnorodności w oparciu o rodzime gatunki, a utrzymanie tych terenów ograniczone jest do niezbędnych zabiegów. Podobne podejście zastosowano do terenów zieleni ekologiczno-krajobrazowej (m.in. lasy, łąki, parki rzeczne, zbiorowiska roślinności chronionej), gdzie stosuje się wyłącznie doборы gatunkowe o charakterze biocenotycznym, w pełni dostosowanym do siedliska, tj. roślinność rodzimą.
28	Stosowanie większej ilości zieleni izolacyjnej	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 6 osób, czyli zdecydowaną większość grupy roboczej	Uwzględniono częściowo	W ramach Koncepcji zazieleniania, poza terenami zieleni publicznej, wyznaczono także tereny wspomagające, do których zaliczono m.in. zieleni izolacyjną. Zgodnie z definicją zawartą w dokumencie jest to wielowarstwowa zieleni urządzona, służąca oddzieleniu funkcji uciążliwych i wielkopowierzchniowych obiektów dominujących w krajobrazie. Dobory jak dla warunków przyulicznych, pozwalające na ukształtowanie odpowiedniej do skali

				izolowanego obiektu bariery widokowej, przeciwhałasowej, przeciwdziałającej zapyleniu itp. W przypadku terenów przekraczających 0,1 ha funkcję izolacyjną można osiągnąć poprzez zalesienie terenu lub nasadzenia o naturalistycznym charakterze. Nasadzenia zieleni izolacyjnej mogą się też odbywać w ramach kompensacji przyrodniczej.
29	Stosowanie zieleni miejskiej dla ograniczenia hałasu	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) wskazaniem na mapie	Uwzględniono częściowo	W ramach Koncepcji zazieleniania, poza terenami zieleni publicznej, wyznaczono także tereny wspomagające, do których zaliczono m.in. zieleń izolacyjną. Zgodnie z definicją zawartą w dokumencie jest to wielowarstwowa zieleń urządzona, służąca oddzieleniu funkcji uciążliwych i wielkopowierzchniowych obiektów dominujących w krajobrazie. Dobory jak dla warunków przyulicznych, pozwalające na ukształtowanie odpowiedniej do skali izolowanego obiektu bariery widokowej, przeciwhałasowej, przeciwdziałającej zapyleniu itp. W przypadku terenów przekraczających 0,1 ha funkcję izolacyjną można osiągnąć poprzez zalesienie terenu lub nasadzenia o naturalistycznym charakterze. Nasadzenia zieleni izolacyjnej mogą się też odbywać w ramach kompensacji przyrodniczej.

30	Nasadzanie zieleni przy ciągach komunikacyjnych dla wyłapywania zanieczyszczeń (np. wzdłuż ul. Wielickiej czy ul. Kamieńskiego)	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono	Wśród zaleceń dla zieleni przyulicznej Koncepcja zazieleniania wymienia wprowadzanie w pasach drogowych zwartych grup krzewów, mających znaczenie dla ograniczenia hałasu i zapylenia, oraz alejowych nasadzeń drzew o skali proporcjonalnej do przekroju ulicy. Zgodnie z dokumentem szczególnie wskazane jest sadzenie roślin sprzyjających redukcji zanieczyszczeń, o dużej zdolności pochłaniania pyłów i związków szkodliwych.
31	Sadzenie roślin w odpowiedniej odległościach od siebie	Uwaga zgłoszona na drugim warsztacie konsultacyjnym (Śródmieście) i poparta przez 3 osoby, czyli całą grupę roboczą	Nie dotyczy przedmiotu konsultacji	Uwaga nie jest bezpośrednio związana z przedmiotem dokumentu, niemniej jednak informujemy, że podczas planowania nasadzeń roślin w przestrzeni miejskiej zawsze uwzględniana jest ich docelowa szerokość i wysokość, aby zapewnić prawidłowy rozwój i estetykę zieleni. Jednak należy podkreślić, że warunki w mieście – szczególnie w pasach drogowych – są znacznie trudniejsze niż w przypadku zieleni przydomowej. Rośliny w takich lokalizacjach mają ograniczoną przestrzeń dla systemu korzeniowego, są narażone na zanieczyszczenia komunikacyjne, zasolenie gleby zimą, a także na czynniki

				zewewnętrzne, takie jak mocz psów czy akty wandalizmu. Z tego względu stosuje się większą liczbę sztuk roślin na metr kwadratowy niż w ogrodach prywatnych. Takie zagęszczenie pozwala zminimalizować ryzyko powstawania pustych przestrzeni w przypadku obumarcia części nasadzeń i zapewnia spójny efekt wizualny w trudnych warunkach miejskich.
32	Niesadzenie drzew w donicach, zwłaszcza małych	Uwaga zgłoszona na drugim warsztacie konsultacyjnym (Śródmieście) i poparta przez 3 osoby, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono częściowo	W koncepcji zazieleniania sformułowana zostanie wytyczna, aby sadzić drzewa w gruncie, ale w sytuacji, gdy nie ma innej możliwości (np. podziemne uzbrojenie terenu, uwarunkowania związane z ochroną zabytków) dopuszczone zostanie wprowadzanie drzew w donicach. Na placach dopuszcza się stosowanie roślin w wysokiej jakości donicach, dla terenów objętych wpisem do rejestru zabytków lub ochroną obszarową - po uzgodnieniu z Konserwatorem Zabytków. Dobór donic do przestrzeni publicznych zabytkowych i współczesnych powinien być elementem katalogu mebli miejskich.

33	Wprowadzenie lepszego nadzoru podczas sadzenia drzew	Uwaga zgłoszona na drugim warsztacie konsultacyjnym (Śródmieście) i poparta przez 3 osoby, czyli całą grupę roboczą	Nie dotyczy przedmiotu konsultacji	Uwaga nie jest bezpośrednio związana z przedmiotem konsultacji, niemniej jednak informujemy, że została ona przekazana do zespołu ZZM zajmującego się utrzymaniem zieleni, a nadzór nad realizacją prac zostanie zwiększony.
34	Ochrona drzew sędziwych (soliterów)	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 1 osobę, czyli zdecydowaną mniejszość grupy roboczej	Uwzględniono	ZZM realizuje dedykowany program „Sędziwe Drzewo”. Jego celem jest otoczenie szczególną opieką najstarszych okazów poprzez specjalistyczną diagnostykę, wygradzanie stref ochrony korzeni oraz mulczowanie, co pozwala na maksymalne wydłużenie ich życia. Należy podkreślić istotną różnicę merytoryczną: drzewa sędziwe to nie tylko solitery (drzewa wolnostojące o szerokich koronach). Programem obejmujemy również drzewa wiekowe rosnące w grupach lub zwartych drzewostanach, które mimo innego pokroju, posiadają równie wysoką wartość przyrodniczą i biocenotyczną. Ochrona drzew sędziwych jest filarem polityki klimatycznej miasta, gdyż ich usług ekosystemowych nie zastąpią młode nasadzenia. Szczegóły programu oraz wykaz działań ochronnych dostępne są na stronie: https://zmm.krakow.pl/zielen-dla-klimatu/sedziwe-drzewo/656-projekt-sedziwe-

				drzewo.html . W koncepcji zazieleniania przewidziana jest kontynuacja tych działań.
35	Usuwanie gatunków inwazyjnych (np. bożodrzew, nawłóć, rdestowiec)	Uwaga zgłoszona na drugim warsztacie konsultacyjnym (Śródmieście) i poparta przez 3 osoby, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono	W koncepcji zazieleniania wskazano działanie priorytetowe „Cel 4: Ochrona terenów cennych przyrodniczo (...). Pkt. 8 Zwalczanie gatunków obcych, inwazyjnych (np. nawłóć, barszcz Sosnowskiego, klon jesionolistny), szczególnie w zbiorowiskach o charakterze zbliżonym do naturalnego”. Ponadto działanie jest już realizowane przez ZZM, szczególnie na terenach cennych przyrodniczo, ale również w pozostałych terenach w zakresie zależnym od dostępnych środków. Działania te wynikają również z innych przepisów: [1] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii i listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Polski, działań zaradczych oraz środków mających na celu przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów (Dz.U. 2022 poz. 2649),

				[2] Ustawa z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1589 ze zm.). Ponadto zwalczanie wpisane jest do aktów prawa lokalnego w przypadku tworzonych użytków ekologicznych oraz w istniejących planach ochrony obszarów NATURA 2000, parków krajobrazowych czy zadań ochronnych rezerwatu przyrody Bonarka, gdzie za zagrożenie wskazywane są również gatunki, które nie widnieją w rozporządzeniu, jednak stanowią zagrożenie dla ekosystemów i należy prowadzić ich zwalczanie.
36	Dbanie o istniejącą zieleni	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) i poparta przez 11 osób, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono	Wśród priorytetów rozwoju terenów zieleni określonych w koncepcji zazieleniania, wskazano na: „Podniesienie standardów utrzymania, zakładania i pielęgnacji terenów zieleni miejskiej”. Informujemy, że utrzymanie zieleni odbywa się w oparciu o następujące standardy, wypracowane przez Fundację Sendzimira we współpracy z Zarządem Zieleni Miejskiej w Krakowie oraz Zarządem Zieleni Miejskiej we Wrocławiu, dostępne na stronie: https://zzm.krakow.pl/standardy-utrzymania.html.

37	Zwiększenie/położenie większego nacisku na opiekę nad istniejącą infrastrukturą zieloną – usuwanie połamanych drzew, koszenie trawy, usuwanie liści itp.	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 6 osób, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono częściowo	ZZM utrzymuje zieleni zgodnie z przyjętymi „Standardami utrzymania terenów zieleni w miastach” dostępnym na stronie: https://zsm.krakow.pl/standardy-utrzymania.html. Tereny zieleni objęte utrzymaniem są strefowane pod kątem ilości koszeń trawników, grabienia liści. W związku z koniecznością m.in. ochrony różnorodności biologicznej, termin i zakres wykonywanych prac są każdorazowo analizowane, a decyzje podejmowane zgodnie z ww. standardami. W parkach miejskich powstają ekostrefy („dzikie strefy”), których głównym zadaniem jest utrzymanie i wzmacnianie bioróżnorodności, a utrzymanie tych terenów ograniczone jest do niezbędnych zabiegów. Strefy te nie są wygrabiane z opadłych liści na zimę, trawa koszona jest bardzo rzadko, pozostawiane są próchniejące kłody drzew. Strefy te wspierają rozwój lokalnej flory i fauny, dają schronienie m.in. małym ssakom (np. jeżom), ptakom i owadom, a także wpływają pozytywnie na retencje wody. W strefach przyrodniczych ważny jest też aspekt społeczny: możliwość bliskiego, indywidualnego kontaktu ze środowiskiem przyrodniczym w mieście,
----	--	---	------------------------	---

				edukacja na temat funkcjonowania różnych siedlisk czy też amatorska obserwacja ptaków i innej fauny – w pobliżu miejsca zamieszkania, a nie tylko w rezerwatach przyrody lub na innych terenach chronionych. Podobne podejście do utrzymania terenów zieleni zastosowano do terenów zieleni ekologiczno-krajobrazowej (m.in. lasy, łąki, parki rzeczne, zbiorowiska roślinności chronionej).
38	Oczyszczanie terenów zielonych z odpadów	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 7 osób, czyli całą grupę roboczą	Nie dotyczy przedmiotu konsultacji	Uwaga nie jest bezpośrednio związana z przedmiotem konsultacji, jednak informujemy, że urządzone tereny zieleni publicznej należące do Gminy Miejskiej Kraków, takie jak parki, zieleńce, skwery, objęte są utrzymaniem stałym, co oznacza, że śmieci usuwane są przez wykonawców regularnie, zgodnie z potrzebami danego terenu. Na niektórych terenach zieleni nieurządzonej wprowadzono utrzymanie interwencyjne, tj. po stwierdzeniu zaśmiecenia ZZM zleca wykonanie stosownych prac porządkowych z odpowiednim terminem realizacji. Na terenach zieleni w obrębie pasów drogowych oraz na terenach zieleni osiedlowej czystość utrzymuje MPO (Miejskie

				Przedsiębiorstwo Oczyszczania), zgodnie z zakresem ich kompetencji.
39	Pielęgnowanie zieleni przy nowych inwestycjach	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) i poparta przez 11 osób, czyli całą grupę roboczą	Nie dotyczy przedmiotu konsultacji	Uwaga nie jest bezpośrednio związana z przedmiotem konsultacji, niemniej jednak informujemy, że została ona przekazana do zespołu ZZM zajmującego się utrzymaniem zieleni i nadzór nad pielęgnacją zieleni zostanie zwiększony. Ponadto informujemy, że ZZM utrzymuje zieleni zgodnie z przyjętymi „Standardami utrzymania terenów zieleni w miastach” dostępnymi na stronie: https://zsm.krakow.pl/standardy-utrzymania.html
40	Rzadsze koszenie zieleni wzdłuż dróg i arterii (wysokie trawy)	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) poprzez wskazanie na mapie	Nie dotyczy przedmiotu konsultacji	Uwaga nie jest bezpośrednio związana z przedmiotem konsultacji, jednak informujemy, że ZZM stosuje system strefowania koszenia. Część trawników jest celowo utrzymywana jako strefy biocenotyczne, co pozwala na retencję wody i wsparcie bioróżnorodności. W pasach drogowych częściej koszone są miejsca przy skrzyżowaniach w celu zachowania odpowiedniego bezpieczeństwa. Natomiast tam, gdzie jest to możliwe zakładane są łąki kwietne koszone raz do roku lub pozostawiane są wyższe trawy, koszone 1-2 razy w roku. Szczegóły dotyczące zabiegów na trawnikach

				określa przyjęte przez ZZM standardy utrzymania terenów zieleni dostępne na stronie: https://zmm.krakow.pl/standardy-utrzymania.html .
41	Rzadsze koszenie trawników, np. w każdym parku 10% trawników nie koszonych; jest to istotne dla zachowania i zwiększania bioróżnorodności; pozytywny przykład - teren wokół Dworku Jana Matejki	Uwaga zgłoszona na pierwszym (Śródmieście) i trzecim (Nowa Huta) warsztacie konsultacyjnym i poparta łącznie przez 7 osób, czyli zdecydowaną większość danych grup roboczych	Uwzględniono	Informujemy, że Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie stosuje system strefowania koszenia. Część trawników jest celowo utrzymywana jako strefy biocenotyczne, co pozwala na retencję wody i wsparcie bioróżnorodności. Szczegóły dotyczące zabiegów na trawnikach określają przyjęte przez nas standardy utrzymania terenów zieleni dostępne na stronie: https://zmm.krakow.pl/standardy-utrzymania.html .
42	Zbieranie liści na koszonych trawnikach, a na niekoszonych ich pozostawianie („w mieście powinna być zieleń i taka i taka”)	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) i poparta przez 1 osobę, czyli zdecydowaną mniejszość grupy roboczej	Uwzględniono	Koncepcja zazieleniania, wśród wytycznych projektowych dla parków, wskazuje na tworzenie ekostref („dzikich stref”) służących utrzymaniu i wzmacnianiu bioróżnorodności oraz funkcjom ekohydrologicznym. Strefy te nie są wygrabiane z opadłych liści na zimę.
43	Usuwanie suszu roślinnego jako działanie przeciwpożarowe	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 2 osoby, czyli	Nie dotyczy przedmiotu konsultacji	Uwaga nie jest bezpośrednio związana z przedmiotem konsultacji, jednak informujemy, że usuwanie suszu jest realizowane w zależności od gatunku roślin. W przypadku krzewów liściastych wykonywane są cięcia w

		zdecydowaną mniejszość grupy roboczej		celu usunięcia suchych gałęzi. Natomiast rośliny iglaste, takie jak sosny, w sposób naturalny zrzucają starsze igły.
44	Nawożenie organiczne gruntów miejskich w kontrze do zasilania ich poprzez zmianę technologii używania i funkcjonowania człowieka w mieście	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 4 osoby, czyli większość grupy roboczej	Nie dotyczy przedmiotu konsultacji	Uwaga nie jest bezpośrednio związana z przedmiotem konsultacji, jednak informujemy, że ZZM stosuje nawożenie organiczne. W ramach międzynarodowego projektu LIFE URBANGREEN, realizowanego we współpracy z dendrologami z Uniwersytetu w Mediolanie (pod kierunkiem prof. Alessio Finiego) opracowano i wdrożono innowacyjne zasady pielęgnacji drzew. Na powierzchniach pilotażowych (m.in. w Parku Lotników Polskich) z sukcesem przetestowano technologię mulczowania zrębkami drzew liściastych oraz kompostem, co potwierdziło w badaniach znaczną poprawę zasobności gleby, retencji wilgoci oraz vitalności drzew. Dodatkowo w ramach programu „Sędziwe Drzewo” prowadzimy wygradzanie powierzchni pod koronami i intensywne mulczowanie, co naturalnie wzbogaca podłoże w materię organiczną i mikropierwiastki, ograniczając jednocześnie negatywny wpływ zasolenia i udeptania gruntu. Zmiana technologii funkcjonowania miasta obejmuje również stosowanie osłon i mat

				słomianych w zimie oraz promowanie metod odśnieżania bezpiecznych dla ekosystemu glebowego. Szczegóły projektu i wyniki badań dostępne są na stronach: https://zsm.krakow.pl/zielen-dla-klimatu/sedziwe-drzewo/656-projekt-sedziwe-drzewo.html oraz https://zsm.krakow.pl/m-projekty-unijne/lifeurbangreen.html. Innowacyjnym działaniem proekologicznym był również pilotaż przeprowadzony m.in. na Plantach Krakowskich, gdzie w zimowym utrzymaniu alejek eksperymentalnie zastąpiono sól drogową i piasek fusami z kawy. Badania wykonane przez Wydział Leśny Uniwersytetu Rolniczego w Krakowie potwierdziły brak szkodliwego wpływu tej metody na glebę, przy jednoczesnym ograniczeniu chemii w otoczeniu drzew. W nasadzeniach roślin ozdobnych wykorzystywany jest kompost. Na terenie wybranych parków ustawione są kompostowniki – zebrany materiał jest później używany do użytkowania gleby. Dodatkowo kompostowane są zrębki drzewne, powstałe po cięciu suchych gałęzi, które
--	--	--	--	--

				następnie stosowane są jako ściółka na rabatach.
Potrzeby i ochrona zwierząt				
45	Wybieranie i sadzenie rodzimych gatunków roślin w parkach miejskich, co jest istotne dla owadów (preferowane gatunki: wrotycz, jaskry, krwawniki, czosnek niedźwiedzi)	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) i poparta przez 5 osób, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono	Koncepcja zazieleniania, wśród wytycznych projektowych dla parków, wskazuje na tworzenie ekostref („dzikich stref”) służących utrzymaniu i wzmacnianiu bioróżnorodności w oparciu o rodzime gatunki. Przytoczone rodzaje, takie jak wrotycz, jaskier, krwawnik, występują pospolicie w Krakowie i ograniczenie częstotliwości koszenia realizowane w ostatnich latach zapewne spowoduje zwiększenie udziału tych roślin. Odnosnie do bardziej wymagających geofitów, uwzględniono w dokumencie działanie w części dotyczące lasów i parków leśnych: „Wskazane jest także wprowadzanie rodzimych gatunków runa leśnego w miejscach, gdzie jest ono ubogie gatunkowo.” Działania te są już prowadzone pilotażowo na powierzchniach kilku parków w Krakowie.
46	Zwiększenie ilości nasadzeń jarzębiny, która jest ważnym pokarmem dla ptactwa	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) i poparta przez	Nie dotyczy przedmiotu konsultacji	Koncepcja zazieleniania nie zawiera katalogu gatunków do nasadzeń. Niemniej jednak wprowadzanie drzew rodzimych, stanowiących bazę pokarmową dla fauny, wpisuje się w

		5 osób, czyli całą grupę roboczą		wytyczne zawarte w dokumencie, szczególnie w kontekście terenów zieleni strefy ekologiczno-krajobrazowej oraz ekostref tj. „dzikich stref” w parkach, służących utrzymaniu i wzmacnianiu bioróżnorodności w oparciu o rodzime gatunki. Rodzaj jarzęb Sorbus ma dużą wartość nie tylko dla ptaków, ale również dla bezkręgowców odwiedzających kwiaty jak i wykorzystujących mikrosiedliska w obrębie drzewa. Należy zwrócić uwagę, że drzewa te optymalnie funkcjonują jedynie w dobrze nasłonecznionych miejscach, gdzie licznie wytwarzają owoce. Są to drzewa stosunkowo, krótkowieczne, szczególnie w warunkach miejskich i w przypadku osobników wprowadzanych sztucznie. W związku ze zmianami klimatycznymi lepszym gatunkiem do nasadzeń jest jarzęb brekinia, który wykazuje większą odporność na zmiany klimatu i trudniejsze warunki miejskie.
47	Tworzenie infrastruktury dla jeży: zbieranie liści w formie "hotelu dla jeży" zamiast zbierania ich w workach	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) i poparta przez 5 osób, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono	Koncepcja zazieleniania, wśród wytycznych projektowych dla parków, wskazuje na tworzenie ekostref („dzikich stref”) służących utrzymaniu i wzmacnianiu bioróżnorodności oraz funkcjom ekohydrologicznym. Strefy te nie są wygrabiane z opadłych liści na zimę.

				Ponadto informujemy, że ZZM stosuje strefowanie grabienia liści, zgodnie z przyjętymi standardami utrzymania terenów zieleni, dostępnym na stronie: https://zsm.krakow.pl/standardy-utrzymania.html W wyznaczonych miejscach liście pozostają jako naturalna ściółka i schronienie dla bezkręgowców oraz małych ssaków.
48	Zmniejszanie ilości ogrodzeń - jeże utykają w siatkach i giną	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) i poparta przez 5 osób, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono częściowo	W koncepcji zazieleniania zostaną opisane kierunki działań zmierzających do ochrony zwierząt w mieście, w tym jeży. Dokument odnosi się natomiast do zieleni publicznej, na której ogrodzenia występują rzadko. Analizując obserwacje z terenu miasta istotną przyczyną zwiększonej śmiertelności jeży na jezdniach jest brak drożności na konkretnym szlaku migracyjnym. Zwierzęta trafiają na barierę w postaci np.: szczelnego ogrodzenia i szukając przejścia wielokrotnie wracają na jezdnię, dezorientując się i zwiększając ryzyko wejścia pod samochód. Najczęściej wystarczające powinno być podkopanie w kilku miejscach niewielkich otworów pod betonowym ogrodzeniem – dając zwierzętom możliwość przejścia. Działanie tego typu było skuteczne w

				przypadku migracji płazów. Ogrodzenia na terenach ZZM są bardzo rzadkie i dotyczą głównie terenów dzierżawionych na ogrody działkowe. Ogrodzenie z siatki stosowane są również w przypadku grodzień upraw leśnych w celu ochrony przed większą zwierzyną. Obiekty te są lokalizowane poza ciągami komunikacyjnymi i nie otrzymywaliśmy sygnałów, by stosowane w tym przypadku siatki powodowały unieruchomienie migrujących jeży. Ogrodzenia te są usuwane, jak tylko drzewka wyrastają na bezpieczną wysokość. Ponadto informujemy, że zgodnie z przyjętą w 2020 r. uchwałą Rady Miasta Krakowa (tzw. „Uchwała krajobrazowa”) wyklucza się grodzień terenów nieruchomości zabudowanych budynkiem lub budynkami zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (poza ogródkami przydomowymi) oraz terenów otwartych.
49	Więcej terenów przeznaczonych dla zwierząt (wybiegi dla psów)	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 4 osoby, czyli większość grupy roboczej	Uwzględniono	W koncepcji zazieleniania uwzględniono wybiegi dla psów jako element terenów zieleni. Trzeba jednak mieć na względzie, że tereny miejskie są intensywnie zagospodarowane i ograniczona jest możliwość wprowadzania nowych funkcji, jeśli istnieje duże ryzyko kolizji z obecnym zagospodarowaniem (np. nie jest korzystnym

				lokalizowanie psich wybiegów w bliskim sąsiedztwie placów zabaw dla dzieci czy miejsc o wyższych walorach przyrodniczych). W Budżecie Miasta Krakowa w ramach zadania pn. „Program budowy wybiegów dla psów”, a także w ramach zadań dzielnicowych, corocznie realizowane są prace projektowe oraz roboty budowlane związane zarówno z budową nowych wybiegów dla psów jak i doposażeniem/ remontem już istniejących obiektów.
50	Większa troska o wybiegi dla psów: podział terenu na 2 lub 3 części i czasowe wyłączanie jednej z nich z użytkowania tak, by trawa mogła się odradzać i nie było błota	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) i poparta przez 5 osób, czyli całą grupę roboczą	Nie dotyczy przedmiotu konsultacji	Uwaga nie jest bezpośrednio związana z przedmiotem konsultacji, jednak informujemy, że pomysł czasowego wyłączania części wybiegów dla psów był już testowany, jednak nie sprawdzał się w praktyce – mieszkańcy nie respektowali tymczasowych ogrodzeń ani tabliczek informacyjnych. Aby rozwiązanie było skuteczne, konieczna byłaby budowa stałych ogrodzeń dzielących wybieg na kilka stref, co jednak znacząco utrudniałoby codzienne funkcjonowanie na terenie wybiegu i ograniczało jego przestrzeń użytkową.
51	Zapewnienie dostępu do wody na wybiegach dla psów	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) i poparta przez	Uwzględniono	Konieczność zapewniania dostępu do wody na psich wybiegach zostanie uwzględniona w koncepcji zazieleniania.

		5 osób, czyli całą grupę roboczą		W dokumentacjach projektowych budowy nowych wybiegów dla psów standardowo uwzględnia się budowę poidel. Wyjątek stanowią lokalizacje, w których ze względu na niekorzystne ukształtowanie terenu lub zbyt dużą odległość od sieci wodociągowej wykonanie przyłącza byłoby technicznie trudne lub ekonomicznie nieuzasadnione. Ponadto każdorazowo na wniosek właściwej Rady Dzielnicy bądź mieszkańców analizowane są możliwości doposażenia psich wybiegów w tego typu obiekty. Budowa pitnika wymaga wcześniejszego opracowania dokumentacji projektowo-kosztorysowej, wraz ze wszelkimi niezbędnymi warunkami i uzgodnieniami innych miejskich jednostek i gestorów sieci. Dopiero po zakończeniu tego etapu możliwa jest realizacja robót budowlanych.
52	Natężenie na administratorów budynków obowiązku zabezpieczania wiat śmietnikowych przed dzikimi zwierzętami	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) i poparta przez 5 osób, czyli całą grupę roboczą	Nie dotyczy przedmiotu konsultacji	Postulat nie dotyczy przedmiotu konsultacji społecznych, ale zostanie przekazany do Wydziału Środowiska, Klimatu i Powierza Urzędu Miasta Krakowa, który zajmuje się kwestiami związanymi z dzikimi zwierzętami w Krakowie.

53	Zdelegalizowanie środków na ślimaki, które to środki są używane przez mieszkańców prywatnie (np. Snacol firmy BROS)	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) i poparta przez 5 osób, czyli całą grupę roboczą	Nie dotyczy przedmiotu konsultacji	Postulat nie dotyczy przedmiotu konsultacji społecznych, ale informujemy, że legalizacją i dopuszczeniem do obrotu środków chemicznych do zwalczania ślimaków (moluskocydów) w Polsce zajmuje się Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Preparaty te jako środki ochrony roślin, muszą przejść rygorystyczną ocenę bezpieczeństwa, a ich stosowanie w uprawach monitoruje Państwowa Inspekcja Ochrony Roślin i Nasiennictwa (PIORiN). Ponadto informujemy, że Zarząd Zieleni Miejskiej nie stosuje środków na ślimaki.
Oświetlenie na terenach zielonych				
54	Ograniczenie zanieczyszczenia światłem	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 4 osoby, czyli większość grupy roboczej	Uwzględniono	Koncepcja zazieleniania zawiera rozdział poświęcony wytycznym dotyczącym ograniczenia zanieczyszczenia światłem w terenach zieleni.
55	Dostosowanie oświetlenia na terenach zielonych - ograniczenie szumu świetlnego po godzinie 22:00, poszanowanie zieleni „dzikiej”/ naturalnej (nie	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 6 osób, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono	Koncepcja zazieleniania zawiera rozdział poświęcony wytycznym dotyczącym ograniczenia zanieczyszczenia światłem w terenach zieleni. Zgodnie z tymi wytycznymi na terenach zieleni „dzikiej” (w dokumencie nazwanych strefą ekologiczno-krajobrazową)

	każdy obszar zielony wymaga stałego, mocnego oświetlenia, nie każdy musi być oświetlony)			możliwe jest oświetlenie tylko głównych łączników komunikacyjnych z terenami otaczającymi, o ile jest taka potrzeba, brak oświetlenia na terenach objętych wybranymi formami ochrony przyrody (obszary Natura 2000, rezerwaty, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe), w lasach i parkach leśnych, na łąkach oraz w ekostrefach i strefach biocenotycznych. W internetowej geoankiecie przeprowadzonej w ramach niniejszych konsultacji społecznych łącznie 88,14% respondentów w jakiejś formie zaakceptowało ograniczenie lub wyłączenie oświetlenia nocnego w parkach miejskich, z czego najczęściej wskazywane było częściowe ograniczenie oświetlenia, rozumiane jako wyłączanie na noc części punktów świetlnych.
56	Używanie światła o barwie zielonej w nocy	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 2 osoby, czyli zdecydowaną mniejszość grupy roboczej	Nie uwzględniono	Rozumiemy, że postulat używania zielonego światła w przestrzeni miejskiej wynika z troski o środowisko oraz ograniczanie negatywnego wpływu oświetlenia nocnego, niemniej jednak obecnie zielone światło nie jest standardowym rozwiązaniem w miastach, przede wszystkim ze względu na kwestie bezpieczeństwa, widoczności i brak jednoznacznych norm potwierdzających jego skuteczność w

				oświetleniu ogólnym. W praktyce kluczowe znaczenie ma nie tylko barwa światła, ale także jego natężenie, kierunkowość i czas działania. Dlatego miasto koncentruje się na stosowaniu rozwiązań, które ograniczają zanieczyszczenie światłem i wpływ na przyrodę, przy jednoczesnym zachowaniu bezpieczeństwa użytkowników przestrzeni publicznej, pozostawiając niestandardowe barwy światła głównie dla działań pilotażowych i szczególnych lokalizacji. Informujemy, że projekt Koncepcji zazieleniania uwzględnia w swoich zapisach działania związane z ograniczeniem zanieczyszczania światłem m.in. w parkach miejskich.
57	Tworzenie terenów całkowicie bez oświetlenia w nocy	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 3 osoby, czyli mniejszość grupy roboczej	Uwzględniono	Koncepcja zazieleniania zawiera rozdział poświęcony wytycznym dotyczącym ograniczenia zanieczyszczenia światłem w terenach zieleni. Zgodnie z tymi wytycznymi na terenach zieleni „dzikiej” (w dokumencie nazwanych strefą ekologiczno-krajobrazową) możliwe jest oświetlenie tylko głównych łączników komunikacyjnych z terenami otaczającymi, o ile jest taka potrzeba, brak oświetlenia na terenach objętych wybranymi formami ochrony przyrody (obszary Natura

				2000, rezerваты, użytki ekologiczne, zespoły przyrodniczo-krajobrazowe), w lasach i parkach leśnych, na łąkach oraz w ekostrefach i strefach biocenotycznych.
Retencja wody opadowej w mieście				
58	Stosowanie retencji wody w mikro i makro skali	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 5 osób, czyli większość grupy roboczej	Uwzględniono	Zrównoważone gospodarowanie wodą opadową jest jednym z istotnych filarów błękitno-zielonej polityki Krakowa. Zwiększanie potencjału retencji wód opadowych w terenach zieleni jest jednym z kluczowych celów Koncepcji zazieleniania. Dlatego powstała „Mapa zielonej retencji miasta Krakowa”, w ramach której wszystkim istniejącym i planowanym terenom zieleni publicznej została nadana klasa zielonej retencji (naturalna, zwiększona, znacznie zwiększona i maksymalna) wraz z określeniem zalecanych rozwiązań błękitno-zielonej infrastruktury. Planowane jest m.in. utworzenie parków retencyjnych, których głównym celem, obok rekreacji, będzie retencja wód opadowych. Ponadto informujemy, że Wydział Środowiska, Klimatu i Powietrza UMK prowadzi program mikroretencji, który ma na celu dofinansowanie zadań polegających na gromadzeniu i wykorzystaniu wód opadowych i roztopowych,

				m.in. w formie zbiorników na deszczówkę i ogrodów deszczowych. W ramach realizowanego przez ZZM projektu „Szkola w dobrym klimacie” przy 15 placówkach szkolnych powstaną modelowe, przyszkolne przestrzenie, które pomogą w adaptacji miasta do zmian klimatu, m.in. dzięki ogrodom deszczowym i zbiornikom na deszczówkę. Co ważne – w cały proces włączą się uczniowie i nauczyciele. W ramach projektu LIFE PACT realizowanego przez Zarząd Infrastruktury Wodnej w Krakowie, w 5 krakowskich lokalizacjach wdrażane są pilotażowe i replikacyjne rozwiązania oparte na naturze, zmierzające do adaptacji miasta do zmian klimatu, w szczególności w zakresie zrównoważonego gospodarowania wodą opadową. W koncepcji zazieleniania wskazana będzie kontynuacja i rozwój ww. działań.
59	Stosowanie większej ilości zieleni gąbczastej na niżej położonych terenach, co jest istotne dla retencji wody	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) i poparta przez 5 osób, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono	Zwiększanie potencjału retencji wód opadowych w terenach zieleni jest jednym z kluczowych celów Koncepcji zazieleniania. Dokument nakłada nowy obowiązek na projektantów terenów zieleni – przed przystąpieniem do projektowania konieczne będzie wykonanie analizy hydrologicznej i wykorzystanie płynących

				z niej wniosków do wprowadzenia elementów błękitno-zielonej infrastruktury w celu zwiększenia pojemności retencyjnej terenu. Dokument zawiera ponadto zalecenia dla dokumentów planowania przestrzennego, m.in. obowiązek retencji wód opadowych w granicach działki oraz zalecenia stosowania w tym celu rozwiązań błękitno-zielonej infrastruktury, zalecenia kierowania wód opadowych z zainwestowanych terenów na istniejące tereny zieleni, zalecenia zachowania neutralności hydrologicznej w przypadku inwestycji w infrastrukturę drogową.
60	Renaturyzacja rzek	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) i poparta przez 1 osób, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono	Tereny zieleni wzdłuż cieków co do zasady zostały zaliczone w koncepcji zazieleniania do obszarów o charakterze ekologiczno-krajobrazowym, m.in. jako obudowa biologiczna cieków i zbiorników wodnych i parki rzeczne. Wśród zasad kształtowania systemu błękitno-zielonej infrastruktury Krakowa dokument ten wskazuje konieczność podejmowania działań zmierzających do renaturyzacji rzek i małych cieków. Niemniej jednak należy mieć na uwadze, że wody płynące są zarządzane przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, a nie przez Miasto. Aktualnie na

				zlecenie ww. instytucji sporządzana jest dokumentacja pn. „Rewitalizacja i poprawa warunków geomorfologicznych rzeki Dłubni” w ramach projektu zmierzającego do renaturyzacji rzeki.
Partycypacja i dialog obywatelski				
61	Poprawa dialogu między władzami a społecznością, lepsze informowanie o planowanych i realizowanych przedsięwzięciach	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 6 osób, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono	Lepszemu informowaniu o realizowanych przedsięwzięciach służyć będzie tworzona właśnie mapa inwestycji miejskich. Da ona możliwość sprawdzania postępu prac zadań prowadzonych przez miejskie jednostki oraz spółki. Docelowo również na stronie internetowej ZZM pojawi się zakładka z realizowanymi zadaniami oraz ich mapowym zestawieniem. Ten kierunek działania zostanie uwzględniony w koncepcji zazieleniania do kontynuacji i rozwoju.
62	Konsultowanie poszczególnych projektów z mieszkańcami na pierwszym etapie inwestycji tak, by możliwe było sprawdzenie czy faktycznie jest potrzeba realizacji danej inwestycji oraz czy	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 6 osób, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono częściowo	Koncepcja zazieleniania wśród wytycznych programowych określa etapy optymalnego procesu inwestycyjnego dot. terenów zieleni, gdzie już w pierwszej fazie przygotowawczej przewiduje się przeprowadzanie konsultacji społecznych. Aby jednak proces inwestycyjny mógł się rozpocząć, dane zadanie musi zostać uwzględnione w budżecie Miasta Krakowa.

	mieszkańcy się na nią zgadzają			Inicjatywa wprowadzania zadań do Budżetu należy do Mieszkanek i Mieszkańców (w ramach Budżetu Obywatelskiego) oraz do Prezydenta Miasta, Radnych Miejskich i Rad Dzielnic, którzy pełnią funkcję przedstawicieli lokalnych społeczności i bardzo często zgłaszają takie zadania w odpowiedzi na postulaty mieszkańców. Ponadto informujemy, że wnioski Rad Dzielnic lub Rady Miasta Krakowa są każdorazowo analizowane przez właściwe jednostki miejskie pod kątem zasadności, możliwości realizacji oraz zgodności z obowiązującymi przepisami i dokumentami planistycznymi. Rolą niniejszych konsultacji społecznych, przeprowadzonych w ramach sporządzania koncepcji zazieleniania, jest m.in. rozpoznanie potrzeb mieszkańców w zakresie nowych inwestycji dot. terenów zieleni. W ramach koncepcji zazieleniania powstała lista rankingowa nowych parków, która podlegała głosowaniu w ramach prowadzonych warsztatów i udostępnionej geoankiety. Szczegółowe informacje na ten temat opublikowano w raporcie z konsultacji.
--	--------------------------------	--	--	---

63	Konsultowanie wszystkich inwestycji miejskich z Radami Dzielnic	Uwaga zgłoszona na drugim warsztacie konsultacyjnym (Śródmieście) i poparta przez 1 osobę	Uwzględniono częściowo	W procesie opracowywania koncepcji zagospodarowania terenów zieleni przewidziana jest konsultacja z odpowiednią Radą Dzielnicy (w opisie przedmiotu zamówienia jest nałożony taki obowiązek na projektantów). Ponadto Radni są zapraszani na odbiory końcowe robót budowlanych. Niemniej jednak inwestycje miejskie realizowane w ramach Budżetu Obywatelskiego nie wymagają uzyskania akceptacji Rady Dzielnicy, co wynika z Regulaminu BO. Przy czym na etapie weryfikacji projektów i realizacji inwestycji ZZM wysyła informacje do danej Rady Dzielnicy z listą złożonych projektów dzielnicowych, a na etapie projektowym dokumentację z zagospodarowaniem terenu. Dzięki powyższemu Radni Dzielnicowi mają dostęp do bieżących informacji odnośnie projektów dzielnicowych zgłaszanych i realizowanych w ramach budżetu obywatelskiego na obszarze danej dzielnicy.
64	Angażowanie mieszkańców w procesy wykonawcze oraz zwiększenie udziału lokalnej społeczności w tworzenie ogrodów	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 6 osób, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono	Miasto wspiera mieszkańców w tym zakresie na wiele sposobów, m.in. poprzez regulacje dotyczące zakładania i prowadzenia ogrodów społecznych wprowadzone Zarządzeniem nr 715/2023 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 18

	społecznych (korzyści: integracja społeczności, budowanie i wzmacnianie poczucia sprawstwa, wzmacnianie poczucia „własności”, a co za tym idzie motywacji do dbania o daną inwestycję)			września 2023 r., prowadząc działania edukacyjne tj. „Szkoła Miejskich Ogrodników”, „Letnia Szkoła Miejskich Ogrodników”, wspólne akcje sadzenia lasów, Parki Krakowian. W koncepcji zazieleniania uwzględniona zostanie kontynuacja tych działań. Natomiast Miasto może jedynie zachęcać i edukować w tym zakresie, a nie tworzyć ogrody społeczne, gdyż ich powstanie powinno być działaniem oddolnym i tylko jako takie się sprawdzi.
Inne				
65	Większe otwarcie na Wisłę	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 7 osób, czyli większość grupy roboczej	Uwzględniono	Koncepcja zazieleniania wskazuje na Bulwary Wiślane jako kluczowe tereny zieleni, które obok Plant, Błot i kopców, współtworzą tożsamość i wizerunek Miasta. W ramach projektu „Wiśła Łączy” planowana jest poprawa stanu zagospodarowania Bulwarów Wiślanych, a także stworzenie ciągów pieszo-rowerowych oraz kajakowych wzdłuż jej dopływów.
66	Lepsza koordynacja remontów (np. chodników) z zielenią	Uwaga zgłoszona na pierwszym warsztacie konsultacyjnym (Krowodrza) i poparta przez 2 osoby	Uwzględniono	Informujemy, że remontami nawierzchni na terenach zieleni zajmuje się zespół ZZM, który ściśle współpracuje z zespołami ZZM zajmującymi się zielenią. Remontem nawierzchni w pasach drogowych zajmuje się Zarząd Dróg Miasta Krakowa (ZDMK). Koncepcja

				zazieleniania zostanie uzupełniona o wskazania dotyczące lepszej współpracy i wymiany informacji pomiędzy ZDMK a ZZM.
67	Łączenie programów turystyki, sportu, kultury	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 1 osobę, czyli zdecydowaną mniejszość grupy roboczej	Uwzględniono	Koncepcja zazieleniania podejmuje tematykę rozwoju systemu terenów zieleni także w kontekście ich walorów kulturowych, turystycznych i potencjału jako miejsca uprawiania sportów. Ponadto informujemy, że opracowywane przez Miasto polityki są opiniowane przez zespół ZZM zajmujący się rozwojem terenów zieleni, w tym opracowujący projekt Koncepcji zazieleniania.
II. POMYSŁY I UWAGI DOTYCZĄCE KONKRETNÝCH LOKALIZACJI – KROWODRZA				
1	Zainstalowanie ławek wzdłuż zieleńców na ul. Królewskiej i Kazimierza Wielkiego	Uwaga zgłoszona na pierwszym warsztacie konsultacyjnym (Krowodrza) i poparta przez 2 osoby	Nie dotyczy przedmiotu konsultacji	Uwaga nie jest bezpośrednio związana z przedmiotem konsultacji, niemniej jednak informujemy, że została ona przekazana do zespołu ZZM zajmującego się utrzymaniem terenów zieleni, w tym montażem ławek.
2	Zachowanie korytarzy ekologicznych nad Rudawą	Uwaga zgłoszona na pierwszym warsztacie konsultacyjnym (Krowodrza) i poparta przez 2 osoby	Uwzględniono	Zgodnie z Koncepcją zazieleniania tereny wzdłuż rzek odgrywają kluczową rolę jako lokalne powiązania przyrodnicze i rekreacyjne pomiędzy terenami zieleni oraz korytarze ekologiczne łączące miasto z regionem. Koncepcja zazieleniania, wśród priorytetów rozwoju terenów zieleni, w ramach Celu nr 2: „Integracja

				rozproszonej struktury zieleni w ciągły system terenów powiązanych ciągami pieszo-rowerowymi i ciągami zieleni” wymienia priorytetowe działanie: „Kontynuacja pozyskiwania terenów i urządzania parków rzecznych jako elementów kluczowych dla zachowania ciągłości systemu terenów zieleni”, a w ramach Celu 4 „Ochrona terenów cennych przyrodniczo” działanie: „Ochrona dolin rzecznych poprzez sukcesywny wykup terenów wchodzących w zakres parków rzecznych”.
3	Utworzenie dojścia pieszego (ścieżki między blokami) do wałów Rudawy, które służyłoby tak ludziom jak dzikim zwierzętom (dotyczy zabudowy mieszkaniowej pomiędzy Rudawą a ul. Królowej Jadwigi	Uwaga zgłoszona na pierwszym warsztacie konsultacyjnym (Krowodrza) i poparta przez 2 osoby	Uwzględniono częściowo	Przeanalizowana zostanie możliwość wykonania wskazanego połączenia. Uwaga została przekazana do zespołu ZZM zajmującego się budową ciągów pieszych. W ramach koncepcji zazieleniania zostanie tam wyznaczony zielony korytarz, jeżeli będzie możliwy do realizacji – rozumiany zgodnie z dokumentem – jako ciąg pieszy lub pieszo-rowerowy łączący tereny zieleni w jeden system.
4	Utworzenie dojścia pieszego od ul. Łokietka i ul. Stelmachów do Parku Rzecznego Tonie	Uwaga zgłoszona na pierwszym warsztacie konsultacyjnym (Krowodrza) i poparta przez 2 osoby	Uwzględniono częściowo	Przeanalizowana zostanie możliwość wykonania wskazanych połączeń. W ramach koncepcji zazieleniania, w miarę możliwości, zostanie tam wyznaczony zielony korytarz, rozumiany – zgodnie z dokumentem –

				jako ciąg pieszy lub pieszo-rowerowy łączący tereny zieleni w jeden system (trasa rekreacyjna). Ponadto informujemy, że w 2024 r. zostało wykonane dojście od strony ul. Owsianej w zakresie zgodnym z uzgodnieniami, teren kolejowy nie pozwala na wykonanie zbliżenia się do działki będącej w zarządzie PLK.
5	Rewitalizacja Parku Decjusza	Uwaga zgłoszona na pierwszym warsztacie konsultacyjnym (Krowodrza) i poparta przez 2 osoby	Uwzględniono	W 2025 r. ZZM podpisał umowę na opracowanie dokumentacji projektowo-kosztorysowej dla Rewitalizacji Parku Decjusza. Obecnie trwa opracowanie dokumentacji. W 2026 r. planowane jest uzyskanie decyzji o pozwoleniu na budowę oraz rozpoczęcie prac związanych z remontem części alejek spacerowych. ZZM przewiduje kompleksową realizację prac w latach 2027-2031. Realizacja zadania będzie również uwzględniona w koncepcji zazieleniania.
6	Zwiększenie dostępu do użytku ekologicznego Dolina Prądnika od strony ul. Henryka Pachonńskiego	Uwaga zgłoszona na pierwszym warsztacie konsultacyjnym (Krowodrza) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono	W ramach koncepcji zazieleniania wzdłuż rzeki Białuchy zostanie wyznaczony zielony korytarz, rozumiany – zgodnie z dokumentem – jako ciąg pieszy łączący tereny zieleni w jeden system (trasa rekreacyjna).

				Ponadto informujemy, że podjęto kroki w celu udostępnienia dojścia do użytku ekologicznego od strony ul. K. Herwina-Piątka.
7	Wykup terenów wzdłuż Młynówki i przeznaczenie ich na tereny zielone	Uwaga zgłoszona na pierwszym warsztacie konsultacyjnym (Krowodrza) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono	Działki wzdłuż Młynówki Królewskiej, zidentyfikowane jako tereny przeznaczone pod zielenią urządzoną/parkową, objęte są wnioskami o pozyskanie do zasobu gminnego. Koncepcja zazieleniania wskazuje na taki kierunek działań.
8	Utworzenie skateparku w Parku Krowoderskim	Uwaga zgłoszona na pierwszym warsztacie konsultacyjnym (Krowodrza) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono częściowo	Przeszkody w Parku Krowoderskim obecnie nie spełniają oczekiwań użytkowych ani wymagań technicznych, w związku z czym będą sukcesywnie demontowane i w miarę posiadanych środków wymieniane na nowe. Obecnie brak środków na ten cel w obowiązującym Budżecie Miasta Krakowa oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej. Niemniej jednak postulat ten zostanie uwzględniony w bazie danych przestrzennych istniejących i nowych terenów zieleni stanowiącej część Koncepcji zazieleniania.
9	Utworzenie parku przy Górcie Narodowej Zachód	Uwaga zgłoszona na pierwszym warsztacie konsultacyjnym (Krowodrza) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono.	Projekt Koncepcji zazieleniania uwzględnia tereny zieleni przy Górcie Narodowej Zachód zgodnie z wytycznymi zawartymi w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego dla obszaru

				„Górka Narodowa Zachód” (tereny od 1.ZP do 8.ZP).
10	Utworzenie łącznika pomiędzy zabudową przy Górcie Narodowej Zachód a Lasem Witkowickim (dotyczy zabudowy przy Górcie Narodowej Zachód)	Uwaga zgłoszona na pierwszym warsztacie konsultacyjnym (Krowodrza) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono.	Projekt koncepcji zazieleniania uwzględnia tereny zieleni publicznie dostępnej, które pozwolą na połączenie zielonym korytarzem tereny zabudowane z Lasem Witkowickim. Zieleń została wyznaczona zgodnie z wytycznymi zawartymi w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego dla obszaru „Górka Narodowa Zachód” (tereny od 1.ZP do 8.ZP) oraz terenami uwzględnionymi w graniczącym z Górką Narodową MPZP „Witkowice”. Tereny przewidziane w projekcie koncepcji zazieleniania są ujęte jako tereny w strefie A (zieleni urządzonej) oraz strefie B (zieleni ekologiczno-krajobrazowej).
11	Utworzenie zielonego skweru przy ul. Kuźnicy Kołtątajowskiej	Uwaga zgłoszona na pierwszym warsztacie konsultacyjnym (Krowodrza) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono.	Projekt koncepcji zazieleniania przewiduje utworzenie skweru przy ul. Kuźnicy Kołtątajowskiej (tereny oznaczone jako 4.ZP oraz 5.ZP w MPZP „Górka Narodowa Zachód”).
12	Połączenie osiedla z Parkiem Kościuszki (teren dawnego basenu Clepardia)	Uwaga zgłoszona na pierwszym warsztacie konsultacyjnym (Krowodrza) i poparta przez 2 osoby	Uwzględniono częściowo	Wskazany teren dawnego basenu Clepardia jest ujęty w projekcie koncepcji zazieleniania jako teren w strefie C – wspomagającej system terenów zieleni miejskiej. Wynika to z

				przeznaczenia terenu w obowiązującym miejscowym planie (tutaj: MPZP „Siewna” i przeznaczenie US.2, US.1 – usługi sportu i rekreacji). W związku z czym jest tutaj zachowane „zielone” połączenie pomiędzy terenami pod kątem przyrodniczym. Niemniej jednak informujemy również, że postulat uwzględniono w projekcie Koncepcji zazieleniania jako propozycję zielonego korytarza pomiędzy terenami.
13	Nawadnianie Błot – żeby rośliny nie wysychały w czasie suszy w lecie	Uwaga zgłoszona na pierwszym warsztacie konsultacyjnym (Krowodrza) podczas dyskusji	Nie dotyczy przedmiotu konsultacji	Uwaga nie jest bezpośrednio związana z przedmiotem konsultacji. Informujemy, że Błonia Krakowskie stanowią naturalną łąkę, której charakter opiera się na ekosystemie roślinności łąkowej. Tego typu tereny są przystosowane do okresowych zmian wilgotności – rośliny łąkowe mają zdolność regeneracji po suszy i nie wymagają dodatkowego nawadniania. Wprowadzanie sztucznego systemu podlewania byłoby niezasadne zarówno ze względów ekologicznych, jak i technicznych. Nawadnianie mogłoby zaburzyć naturalny cykl roślinności, sprzyjać rozwojowi gatunków inwazyjnych oraz generować wysokie koszty utrzymania. Ponadto Błonia to obszar o dużej

				powierzchni, co wymagałoby znacznych nakładów wody i infrastruktury, nieproporcjonalnych do efektu. Dlatego utrzymujemy ich naturalny charakter, który jest zgodny z zasadami ochrony bioróżnorodności i zrównoważonego gospodarowania zielenią miejską.
14	Poprawa jakości asfaltu wokół Błot – istotne m.in. dla rolników	Uwaga zgłoszona na pierwszym warsztacie konsultacyjnym (Krowodrza) podczas dyskusji	Nie dotyczy przedmiotu konsultacji	Uwaga nie jest bezpośrednio związana z przedmiotem konsultacji, jednak zostanie przekazana do jednostki miejskiej zajmującej się nawierzchniami w pasach drogowych.
III. POMYSŁY I UWAGI DOTYCZĄCE KONKRETNÝCH LOKALIZACJI – ŚRÓDMIEŚCIE				
1	Zagospodarowanie kwartału między ulicami Pawia, Zacisze i Worcella (patrząc od strony ul. Kurniki) w tym: róg ul. Pawia i Worcella – posadzenie roślinności, mini architektura do odpoczynku, ścieżka edukacyjna; róg ul. Zacisze i Worcella – plac zabaw, mała siłownia plenerowa	Uwaga zgłoszona na drugim warsztacie konsultacyjnym (Śródmieście) poprzez wskazanie na mapie	Nie dotyczy przedmiotu konsultacji	Uwaga nie jest bezpośrednio związana z przedmiotem konsultacji, ponieważ nie dotyczy istniejącego lub planowanego terenu zieleni publicznej, ale prywatnych działek przeznaczonych w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego pod zabudowę mieszkaniową wielorodzinną i usługową.

2	Modernizacja placu zabaw na ul. Biskupiej	Uwaga zgłoszona na drugim warsztacie konsultacyjnym (Śródmieście) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono częściowo	Plac zabaw został zbudowany przez Zarząd Dróg Miasta Krakowa w 2022 r., zatem nie minęło wiele czasu od realizacji inwestycji. Niemniej jednak uwaga zostanie przekazana do ZDMK celem rozpatrzenia, gdyż plac zabaw prawdopodobnie jest jeszcze na gwarancji.
3	Przywrócenie dawnej infrastruktury w Parku Jalu Kurka (skatepark, plac zabaw)	Uwaga zgłoszona na drugim warsztacie konsultacyjnym (Śródmieście) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono częściowo	Obecnie brak jest środków na ten cel w obowiązującym Budżecie Miasta Krakowa oraz Wieloletniej Prognozie Finansowej. Niemniej jednak postulat ten zostanie uwzględniony w bazie danych przestrzennych istniejących i nowych terenów zieleni, stanowiącej część koncepcji zazieleniania. Na ostateczną decyzję jakie elementy zostaną usytuowane w parku wpływ będą miały zapewne konsultacje społeczne, które zostaną przeprowadzone w ramach procesu inwestycyjnego. Niezależnie od powyższego informujemy, że w 2023 r. zgłoszono cztery projekty w ramach Budżetu Obywatelskiego dot. parku Jaku Kurka. Projekty zostały pozytywnie zaopiniowane przez ZZM, ale nie wygrały w głosowaniu mieszkańców.
4	Utworzenie infrastruktury sportowej w Parku	Uwaga zgłoszona na drugim warsztacie konsultacyjnym	Uwzględniono	Zgodnie z koncepcją dla Parku Kolejowego etap II, opracowywaną przez zespół Ogrodniczek Miejskiej, w programie funkcjonalnym Parku

	Kolejowym np. stolik do tenisa stołowego	(Śródmieście) poprzez wskazanie na mapie		Kolejowego zostały zaproponowane obiekty z zakresu wnioskowanej infrastruktury sportowej.
5	Utworzenie parku rzecznoego wzdłuż Białuchy (adaptacja, sformalizowanie, np. utworzenie użytku ekologicznego)	Uwaga zgłoszona na drugim warsztacie konsultacyjnym (Śródmieście) i poparta przez 3 osoby, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono	W koncepcji zazieleniania uwzględniono planowany park rzeczny wzdłuż Białuchy. Ponadto wszystkie działki na północ i zachód od ul. Górnickiego wzdłuż doliny rzeki wskazano w Powiatowym Programie Zwiększania Lesistości na lata 2018-2040 jako tereny potencjalnych lasów. Realizacja tego zadania wymagać będzie przejęcia gruntów przez Gminę Miejską Kraków. Najcenniejszy przyrodniczo odcinek doliny obecnie jest już chroniony w formie użytku ekologicznego Dolina Prądnika ZL. Ponadto informujemy, że w latach 2026-2027 będzie realizowane zadanie Budżetu Obywatelskiego pn. „Zielona Białucha - park i ogród dla mieszkańców” (https://budzet.krakow.pl/projekty2025/7987-zielona_bialucha_-_park_i_ogrod_dla_mieszkancow.html). Aktualnie prowadzone są prace projektowe w zakresie zagospodarowania terenu zieleni wzdłuż rzeki Białuchy na odcinku od ul. Olszyny do ul. Norwida.

6	Nasadzenie nowych drzew (i innej zieleni) w nowej części cmentarza komunalnego na Prądniku Czerwonym (Cmentarz Batowicki)	Uwaga zgłoszona na drugim warsztacie konsultacyjnym (Śródmieście) i poparta przez 3 osoby, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono	W ramach koncepcji zazieleniania, poza terenami zieleni publicznej, wyznaczono także tereny zieleni wspomagającej, do których zaliczono m.in. cmentarze. Zgodnie z dokumentem cmentarze powinny być projektowane jako tereny parkowe z komponowaną zielenią. Postulat posadzenia drzew w nowej części cmentarza Batowickiego zostanie przekazany do Zarządu Cmentarzy Komunalnych w Krakowie.
7	Utworzenie parku użytkowego przy osiedlu na ul. Meiera	Uwaga zgłoszona na drugim warsztacie konsultacyjnym (Śródmieście) i poparta przez 3 osoby, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono częściowo.	Projekt koncepcji zazieleniania przewiduje niewielkie tereny zieleni urządzonej przy ul. Meiera zgodnie z zapisami obowiązującego miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego (m.in. teren ZP.7 wskazany w MPZP „Górka Narodowa – os. Gotyk”). Informujemy również, że przewidziany jest również teren zieleni parkowej w niewielkiej odległości od wskazanej ulicy (Park krakowian przy ul. Węgrzeckiej).
8	Utworzenie parku przy nowym osiedlu przy Górcie Narodowej	Uwaga zgłoszona na drugim warsztacie konsultacyjnym (Śródmieście) i poparta przez 3 osoby, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono	Projekt koncepcji zazieleniania przewiduje utworzenie skweru przy nowym osiedlu (tereny oznaczone jako 2.ZP, 1.ZP w obowiązującym MPZP „Górka Narodowa Zachód”).

9	Zwężenie chodnika na ul. Strzelców (przy Lewiatanie) i nasadzenie tam nowej zieleni	Uwaga zgłoszona na drugim warsztacie konsultacyjnym (Śródmieście) i poparta przez 3 osoby, czyli całą grupę roboczą	Nie dotyczy przedmiotu konsultacji	Uwaga nie jest bezpośrednio związana z przedmiotem konsultacji, ponieważ nie określa się w nim wskazań dla każdego pasa drogowego, natomiast co do zasady jest zgodna z ogólnie przyjętym kierunkiem zwiększania udziału zieleni w pasach drogowych. Postulat zostanie przekazany do Zarządu Dróg Miasta Krakowa.
10	Zwiększenie ilości zieleni wokół torów przy ul. Kosynierów i Łaskiewicza	Uwaga zgłoszona na drugim warsztacie konsultacyjnym (Śródmieście) i poparta przez 3 osoby, czyli całą grupę roboczą	Nie uwzględniono	Brak możliwości wprowadzenia zieleni. Przepisy dotyczące zieleni przy torach regulowane są głównie przez Prawo Kolejowe (ustawa o transporcie kolejowym) , które ogranicza możliwość nasadzeń zieleni.
11	Odgrodzenie przejścia na terenie Politechniki Krakowskiej	Uwaga zgłoszona na drugim warsztacie konsultacyjnym (Śródmieście) i poparta przez 1 osobę	Nie dotyczy przedmiotu konsultacji	Uwaga nie jest bezpośrednio związana z przedmiotem konsultacji, ponieważ dokument dotyczy istniejących i planowanych terenów zieleni publicznej, a teren Politechniki Krakowskiej nim nie jest. Został on wprowadzony uwzględniony w dokumencie jako zieleń przy obiekcie użyteczności publicznej (strefa D), dla którego nie określa się kierunków działań – są to tereny niezarządzane przez Miasto.
12	Rozwiązanie niespójność MPZP ze stanem rzeczywistym terenu	Uwaga zgłoszona na drugim warsztacie konsultacyjnym (Śródmieście) i poparta	Nie uwzględniono	Wskazane Rodzinne Ogrody Działkowe są ujęte w projekcie koncepcji zazieleniania jako teren ogródków działkowych w strefie C (tereny

	po między ul. Chrobrego i Olszyny – w MPZP jest zapis ZP, a w rzeczywistości są tam ogródki działkowe	przez 3 osoby, czyli całą grupę roboczą		pełniące funkcje wspomagające tereny zieleni publicznej). Ogrody działkowe pełnią istotne funkcje w strukturze miasta jako tereny zieleni wspierające bioróżnorodność, a także adaptację do zmian klimatu, poprzez obniżenie zjawiska miejskiej wyspy ciepła, naturalną retencję wód opadowych, pochłanianie dwutlenku węgla i innych zanieczyszczeń powietrza. Mają również istotne znaczenie dla wspierania suwerenności żywieniowej Miasta. We wskazanym rejonie istotne będzie docelowe udostępnienie ciągu pieszego pomiędzy ogrodami działkowymi od ul. B. Chrobrego do ul. Olszyny zapewniającego ciągłość rekreacyjną Parku rzeczno Białucha.
13	Zaniechanie tworzenia zieleni na terenach, gdzie się ona już znajduje, ponieważ często jej nadmiar prowadzi do problemów antropologicznych m.in. problem z miejscami parkingowymi (np. ul. Pędzichów)	Uwaga zgłoszona na drugim warsztacie konsultacyjnym (Śródmieście) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono częściowo	Wprowadzanie zieleni w ścisłym centrum Miasta, w tym wzdłuż ul. Pędzichów, ma duże znaczenie dla adaptacji do zmian klimatu (m.in. dzięki wspieraniu retencji wody i zmniejszaniu zjawiska miejskiej wyspy ciepła), polepszania komfortu użytkowania przestrzeni publicznej i jej walorów estetycznych. Taki kierunek działań przyjęty jest w koncepcji zazieleniania. W intensywnie zagospodarowanej przestrzeni miejskiej często występują konflikty pomiędzy potrzebami różnych jej użytkowników. W zagospodarowaniu przestrzeni publicznej

				dąży się do uzyskania kompromisu pomiędzy potrzebą zwiększania udziału zieleni (wielokrotnie zgłaszanych w ramach tych konsultacji społecznych), a potrzebą miejsc postojowych.
14	Zaniechanie likwidacji miejsc parkingowych przy realizacji zielonych projektów (uwaga wniesiona na mapie – wskazany początek ul. Starowiślniej od mostu Powstańców Śląskich)	Uwaga zgłoszona na drugim warsztacie konsultacyjnym (Śródmieście) poprzez wskazanie na mapie	Nie uwzględniono	Wprowadzanie zieleni w pasach drogowych w centrum Miasta, w tym wzdłuż ul. Starowiślniej, ma duże znaczenie dla adaptacji do zmian klimatu (m.in. dzięki wspieraniu retencji wody i zmniejszaniu zjawiska miejskiej wyspy ciepła), polepszania komfortu użytkowania przestrzeni publicznej i jej walorów estetycznych. Taki kierunek działań przyjęty jest w koncepcji zazieleniania. W intensywnie zagospodarowanej przestrzeni miejskiej często występują konflikty pomiędzy potrzebami różnych jej użytkowników. W zagospodarowaniu przestrzeni publicznej dąży się do uzyskania kompromisu pomiędzy potrzebą zwiększania udziału zieleni (wielokrotnie zgłaszaną w ramach tych konsultacji społecznych), a potrzebą miejsc postojowych.

15	Adekwatne rozplanowanie liczby i rozmieszczenia ławek tak, aby uniknąć ich niepotrzebnych skupisk lub braku w danym miejscu	Uwaga zgłoszona na drugim warsztacie konsultacyjnym (Śródmieście) i poparta przez 1 osobę	Nie dotyczy przedmiotu konsultacji	Uwaga nie jest bezpośrednio związana z przedmiotem konsultacji. Informujemy, że ławki w przestrzeni miejskiej najczęściej są stawiane na wniosek mieszkańców. Jeśli w danym miejscu występuje ich większe nagromadzenie, wynika to z dużych potrzeb zgłaszanych przez użytkowników.
16	Ograniczenie stawiania stojaków rowerowych, ponieważ ich nadmiar zajmuje miejsce na terenie Starego Miasta	Uwaga zgłoszona na drugim warsztacie konsultacyjnym (Śródmieście) i poparta przez 1 osobę	Nie dotyczy przedmiotu konsultacji	Uwaga nie jest bezpośrednio związana z przedmiotem konsultacji, zostanie jednak przekazana do Zarządu Transportu Publicznego w Krakowie, który zajmuje się montażem stojaków rowerowych.
IV. POMYSŁY I UWAGI DOTYCZĄCE KONKRETNÝCH LOKALIZACJI – NOWA HUTA				
1	Łączenie wartości kulturowych i przyrodniczych, nasadzenia poprzedzone analizą historyczną	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) i poparta przez 11 osób, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono	Koncepcja zazieleniania podejmuje tematykę rozwoju systemu terenów zieleni także w kontekście ich walorów kulturowych. W opracowywaniu dokumentu brała udział prof. dr hab. inż. arch. Agata Zachariasz, kierownik Katedry Architektury Krajobrazu na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej, specjalistka z zakresu ochrony krajobrazu kulturowego, architektury krajobrazu, historii sztuki ogrodowej. Koncepcja zazieleniania w części opisującej uwarunkowania rozwoju terenów zieleni opisuje historię planowania

				terenów zieleni w Krakowie, stan ochrony dziedzictwa i krajobrazu kulturowego, a także identyfikuje powiązania widokowe, w tym punkty, ciągi i obszary widokowe. Wśród priorytetów rozwoju terenów zieleni dokument wymienia ochronę zabytkowych terenów zieleni, ważnych dla jakości krajobrazu kulturowego. Przy waloryzacji terenów zieleni wzięto pod uwagę m.in. kryterium związane z występowaniem walorów zabytkowych, krajobrazowych i estetycznych oraz ich wpływem na kształtowanie tożsamości miasta. Zieleń na terenie „starej” Nowej Huty objęta jest ochroną konserwatorską w ramach Parku Kulturowego Nowa Huta. Decyzje związane z nasadzaniem i usuwaniem zieleni podejmuje Konserwator Zabytków biorąc pod uwagę m.in. archiwalne zdjęcia i dobór gatunkowy charakterystyczny dla tego terenu.
2	Uwzględnianie osi widokowych przy wprowadzaniu nowej zieleni	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) i poparta przez 10 osób, czyli zdecydowaną większość grupy roboczej	Uwzględniono	Koncepcja zazieleniania podejmuje tematykę rozwoju systemu terenów zieleni także w kontekście walorów krajobrazowych. W opracowywaniu dokumentu brała udział prof. dr hab. inż. arch. Agata Zachariasz, kierownik Katedry Architektury Krajobrazu na Wydziale Architektury Politechniki Krakowskiej,

				specjalistka z zakresu ochrony krajobrazu kulturowego, architektury krajobrazu, historii sztuki ogrodowej. W ramach opracowania dokonano aktualizacji analizy powiązań widokowych, w tym punktów, ciągów i obszarów widokowych oraz szczegółowo opisano tą tematykę, określając również zalecane działania, m.in. bieżący (np. co dwa lata) monitoring kluczowych, oznaczonych na planie miejsc widokowych, pod kątem zarastania widoków czy ubytków w kluczowych, ważnych dla widoków, lokalnych miejsc (sprawdzanie osi i ciągów widokowych). W przypadku historycznych widoków zalecane są przecinki dla odstonięcia, po wcześniejszym sprawdzeniu, czy nie zagraża to stabilności gruntów (np. Wzgórze Lassoty, teren przy kościółku św. Benedykta, Kopiec Wandy, ciąg po grzbiecie Sikornika czy okno widokowe z Parku Dębnickiego na Wawel). Ponadto informujemy, że w ramach Planu ochrony Parku Kulturowego Nowa Huta zidentyfikowano uwarunkowania widokowo-kompozycyjne, w tym główne osie i ciągi widokowe. Koncepcja zazieleniania zostanie uzupełniona o wytyczną dotyczącą
--	--	--	--	--

				uwzględniania tej analizy przy planowaniu nasadzeń, tak aby nie przystaniać tych osi i ciągów oraz stopniowo odstawiać widoki, które zostały przysłonięte przez zielenią, tj. w przypadku usunięcia drzew z uwagi na zły stan fitosanitarny – dokonywać nowych nasadzeń w innej lokalizacji.
3	Dbanie o drzewa między budynkami, w podwórkach w tym rozwiązanie problemu samochodów parkujących na korzeniach	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) i poparta przez 11 osób, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono	W Nowej Hucie szczególnie widoczny jest problem parkowania samochodów na zieleńcach, wynikający ze zbyt małej ilości miejsc postojowych. Zrealizowany i planowany do kontynuacji projekt „Spotkajmy się na podwórku. Rewitalizacja wnętrza kwartałów zabudowy na terenie „starej” Nowej Huty” stanowi próbę pogodzenia potrzeb posiadaczy aut z potrzebą ochrony zieleni, dzięki odpowiednim rozwiązaniom projektowym (m.in. uporządkowanie przestrzeni podwórek poprzez wyznaczenie miejsc postojowych i uniemożliwienie wjazdu na zieleńce dzięki estetycznym słupkom i podwyższonym krawężnikom). Ponadto w koncepcji zazieleniania wpisana zostanie wytyczna dla ZDMK, aby przy projektowaniu przebudowy/remontu dróg brano pod uwagę wprowadzanie rozwiązań

				uniemożliwiających wjazd samochodów na zieleńce. Rozwiązaniem stosowanym doraźnie są drewniane słupki pozostawiane do czasu, aż posadzone przy krawędzi zieleńca krzewy rozwiną się do tego stopnia, że uniemożliwią wjazd samochodu.
4	Zwiększanie liczby ogrodów społecznych	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) i poparta przez 11 osób, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono częściowo	Miasto wspiera mieszkańców w zakresie tworzenia ogrodów społecznych na wiele sposobów, m.in. poprzez regulacje dotyczące zakładania i prowadzenia ogrodów społecznych wprowadzone Zarządzeniem nr 715/2023 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 18 września 2023 r., prowadząc działania edukacyjne tj. „Szkoła Miejskich Ogrodników”, „Letnia Szkoła Miejskich Ogrodników”, wspólne akcje sadzenia lasów, Parki Krakowian. W koncepcji zazieleniania uwzględniona zostanie kontynuacja tych działań. Natomiast Miasto może jedynie zachęcać i edukować w tym zakresie, a nie tworzyć ogrody społeczne, gdyż ich powstanie powinno być działaniem oddolnym i tylko jako takie się sprawdzi.
5	Usuwanie i zdecydowana walka z roślinnością inwazyjną (wszędzie)	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym	Uwzględniono	W koncepcji zazieleniania wskazano działanie priorytetowe „Cel 4: Ochrona terenów cennych przyrodniczo (...) Pkt. 8 Zwalczanie gatunków obcych, inwazyjnych (np. nawłóć, barszcz

		(Nowa Huta) poprzez wskazanie na mapie		Sosnowskiego, klon jesionolistny), szczególnie w zbiorowiskach o charakterze zbliżonym do naturalnego”. Ponadto działanie jest realizowane przez ZZM w Krakowie, szczególnie na terenach cennych przyrodniczo, ale również w pozostałych terenach w zakresie zależnym od dostępnych środków. Działania te wynikają również z innych przepisów: [1] Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 9 grudnia 2022 r. w sprawie listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Unii i listy inwazyjnych gatunków obcych stwarzających zagrożenie dla Polski, działań zaradczych oraz środków mających na celu przywrócenie naturalnego stanu ekosystemów (Dz.U. 2022 poz. 2649), [2] Ustawa z dnia 11 sierpnia 2021 r. o gatunkach obcych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1589). Ponadto zwalczanie wpisane jest do aktów prawa lokalnego w przypadku tworzonych użytków ekologicznych oraz w istniejących planach ochrony obszarów Natura 2000, parków
--	--	--	--	--

				krajobrazowych czy zadań ochronnych rezerwatu przyrody.
6	Ochrona koryt rzek (dotyczy rolniczej części Nowej Huty)	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) i poparta przez 11 osób, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono	Zgodnie z Koncepcją zazieleniania tereny wzdłuż rzek odgrywają kluczową rolę jako lokalne powiązania przyrodnicze i rekreacyjne pomiędzy terenami zieleni oraz korytarze ekologiczne łączące miasto z regionem. Koncepcja zazieleniania, wśród priorytetów rozwoju terenów zieleni, w ramach Celu nr 2: „Integracja rozproszonej struktury zieleni w ciągły system terenów powiązanych ciągami pieszo-rowerowymi i ciągami zieleni” wymienia priorytetowe działanie: „Kontynuacja pozyskiwania terenów i urządzania parków rzecznych jako elementów kluczowych dla zachowania ciągłości systemu terenów zieleni”, a w ramach Celu 4 „Ochrona terenów cennych przyrodniczo” działanie: „Ochrona dolin rzecznych poprzez sukcesywny wykup terenów wchodzących w zakres parków rzecznych”. W przypadku rolniczej części Nowej Huty ochrona dolin rzecznych polegać będzie głównie na zabezpieczeniu przed zabudową terenów rolniczych.

7	Ochrona Chomika Europejskiego (dotyczy rolniczej części Nowej Huty)	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) i poparta przez 11 osób, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono	Kwestia związana z ochroną chomika europejskiego została uwzględniona w koncepcji zazieleniania m.in. poprzez przeznaczenie terenów, gdzie występuje chomik na tereny rolnicze (w dokumencie w strefie C – tereny wspomagające). Utrzymanie dotychczasowego, rolniczego charakteru terenu jest niezbędnym warunkiem dla przetrwania populacji chomika europejskiego.
8	Stworzenie farmy miejskiej (dotyczy rolniczej części Nowej Huty)	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) i poparta przez 11 osób, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono częściowo	W dniu 27 czerwca 2024 r. Prezydent Miasta Krakowa podpisał Pakt na rzecz miejskiej polityki żywnościowej, zwany też Paktem Mediolańskim. Tym samym Kraków dołączył do grona ponad 240 miast z 74 krajów, które dostrzegają znaczenie stworzenia zrównoważonych systemów żywnościowych dla przyszłości miast i jego mieszkańców. Aktualnie w ZZM utworzono stanowisko Koordynatora ds. miejskiej polityki żywnościowej, do którego zadań będzie należało m.in. opracowanie i wdrażanie miejskiej polityki żywnościowej opartej na danych oraz koordynacja działań wynikających z Paktu Mediolańskiego.

				W koncepcji zazieleniania uwzględniona zostanie konieczność kontynuowania działań na rzecz tworzenia zrównoważonego systemu żywnościowego, w tym utworzenie w przyszłości farmy miejskiej jako jednego z elementów systemu zapewniającego bezpieczeństwo żywnościowe mieszkańcom oraz stanowiącego miejsce działań edukacyjnych.
9	Przyspieszenie prac nad wykupem działek pod przyszły Park Rieczny Dłubni, który to park połączy trzy dzielnice	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono częściowo	W koncepcji zazieleniania uwzględniono planowany park rzeczny Dłubni, wskazując na konieczność pozyskania w tym celu gruntów. Nieruchomości zidentyfikowane w tym obszarze, przeznaczone w planach miejscowych pod zielen parkową, a nie stanowiące własności Gminy Miejskiej Kraków, zostały objęte wnioskiem o wykup, skierowanym do Wydziału Skarbu Miasta UMK. Pierwotny wniosek złożono w 2017 r. W kwietniu 2024 r., po dokonaniu analizy terenu pierwotnie wnioskowanego pod kątem zasadności pozyskania w obecnym stanie prawnym i faktycznym oraz etapowania przyszłej inwestycji i ustalenia hierarchii obszarów do pozyskania (dot. ok 160 działek), wniosek został skorygowany. Niemniej jednak należy mieć na uwadze, że wpływ na tempo pozyskiwania gruntów mają także czynniki

				niezależne od Miasta, w tym wola obecnych właścicieli gruntów oraz nieuregulowany stan prawny niektórych nieruchomości.
10	Wykup działek przy Dłubni dla projektu Wisła Łączy	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono	W koncepcji zazieleniania uwzględniono planowany park rzeczny Dłubni, wskazując na konieczność pozyskania gruntów. Nieruchomości zidentyfikowane w tym obszarze przeznaczone w planach miejscowych pod zieleni parkową, a nie stanowiące własności Gminy Miejskiej Kraków, zostały objęte wnioskiem o wykup skierowanym do Wydziału Skarbu Miasta UMK. Pierwotny wniosek złożono w 2017 r. W kwietniu 2024 r., po dokonaniu analizy terenu pierwotnie wnioskowanego pod kątem zasadności pozyskania w obecnym stanie prawnym i faktycznym oraz etapowania przyszłej inwestycji i ustalenia hierarchii obszarów do pozyskania (dot. ok 160 działek), wniosek został skorygowany.
11	Stworzenie zielonego korytarza wzdłuż rzeki Dłubni	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono	W koncepcji zazieleniania uwzględniono planowany park rzeczny Dłubni wraz z zielonym korytarzem, rozumiany zgodnie z dokumentem jako ciąg pieszy lub pieszo-rowerowy łączący tereny zieleni w jeden system (trasa rekreacyjna).

12	Ochrona/ odtworzenie mokradel w delcie Dłubni	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono częściowo	Wśród zasad kształtowania systemu błękitno-zielonej infrastruktury Krakowa Koncepcja zazieleniania wskazuje konieczność podejmowania działań zmierzających do renaturyzacji rzek i małych cieków. Niemniej jednak należy mieć na uwadze, że wody płynące są zarządzane przez Państwowe Gospodarstwo Wodne Wody Polskie, a nie przez Miasto. Aktualnie na zlecenie ww. instytucji sporządzana jest dokumentacja pn. „Rewitalizacja i poprawa warunków geomorfologicznych rzeki Dłubni” w ramach projektu zmierzającego do renaturyzacji rzeki. Niemniej jednak przeanalizowana zostanie jeszcze możliwość poszerzenia parku rzecznoego Dłubni w tym miejscu.
13	Poprawa dostępności Kopca Wandy, np. przez odtworzenie/ renowacja starej drogi i stworzenie pętli dookoła Parku Leśnego Dłubnia	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono	W bazie danych przestrzennych Koncepcji zazieleniania dla tego terenu zostanie wpisana wytyczna dotycząca poprawy dostępności Kopca Wandy, w tym oznaczenia dojścia.
14	Rewitalizacja i remont Kopca Wandy	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym	Uwzględniono	W Budżecie Miasta Krakowa na rok 2026 przewidziane są środki na rewitalizację Kopca Wandy (opracowanie dokumentacji).

		(Nowa Huta) poprzez wskazanie na mapie		W koncepcji zazieleniania dla Kopca Wandy zostanie wpisany odpowiedni kierunek działań.
15	Utworzenie Parku Historycznego – Kopiec Wandy + Fort Mogiła, który łączyłby zieleni z wątkami historycznymi	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono częściowo	Kopiec Wandy wraz z otoczeniem, teren Fortu Mogiła oraz teren zieleni pomiędzy fortem a kopcem zostały zakwalifikowane w koncepcji zazieleniania do istniejących i planowanych terenów zieleni publicznej jako obszary bezpośrednio z sobą sąsiadujące: zieleni kopca, park leśny, park na terenie fortecznym. W praktyce tworzą one jeden duży kompleks zieleni. W bazie danych przestrzennych dla tych terenów wpisana zostanie wytyczna dot. integracji tych trzech terenów.
16	Utworzenie/ renowacja ścieżki wzdłuż Potoku Kościelnickiego, tak by stało się to miejscem spacerów	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono	W koncepcji zazieleniania uwzględniono planowany park rzeczny wzdłuż Potoku Kościelnickiego wraz z zielonym korytarzem, rozumiany zgodnie z dokumentem jako ciąg pieszy lub pieszo-rowerowy łączący tereny zieleni w jeden system (trasa rekreacyjna). Niemniej jednak należy zwrócić uwagę na fakt, że teren wzdłuż Potoku obejmuje działki o zróżnicowanym stanie własnościowym oraz pozostające w utrzymaniu, zarządzie różnych podmiotów, dlatego w pierwszej kolejności konieczne będzie pozyskanie nieruchomości.

17	Połączenie terenów zieleni w Kościelnikach	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono	Jednym z priorytetów rozwoju terenów zieleni, zdefiniowanych w koncepcji zazieleniania, jest: „Integracja rozproszonej struktury zieleni w ciągły system terenów powiązanych ciągami pieszo-rowerowymi i ciągami zieleni”. Zgodnie koncepcją zazieleniania zielone korytarze stanowią ważny element systemu błękitno-zielonej infrastruktury Krakowa. W dokumencie określono wytyczne projektowe dla zielonych korytarzy rozumianych jako ciągi piesze i pieszo-rowerowe łączące tereny zieleni oraz trasy rekreacyjne. Tereny zieleni w Kościelnikach w koncepcji zazieleniania zostały ze sobą połączone za pomocą zielonych korytarzy i terenów zieleni o charakterze linearnym, w tym przede wszystkim zieleni wzdłuż Potoku Kościelnickiego.
18	Opracowanie nowego pomysłu i funkcji na Park Szwedzki	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono	W bazie danych przestrzennych dla tego terenu zostanie wpisana wytyczna dotycząca nowych funkcji i nowego pomysłu dla Parku Szwedzkiego. Obecnie jest to teren, przez który mieszkańcy jedynie przechodzą, np. w drodze na przystanek komunikacji miejskiej, z uwagi na ubogie zagospodarowanie terenu.

19	Przywrócenie zielonego połączenia w Lesie Mogiłskim	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono	We wskazanym miejscu tj. w ramach terenu KDX.6 wyznaczonego w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego obszaru „Mogiła II” uwzględniony zostanie zielony korytarz oraz kierunek działań polegający na wykupie terenu i budowie ciągu pieszego.
20	Odbetonowanie przestrzeni chodnikowych na skrzyżowaniach ulic i na al. Róż	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono częściowo	Wśród zaleceń dla zieleni przyulicznej Koncepcja zazieleniania wymienia wprowadzanie zieleni w pasach drogowych. Koncepcja zazieleniania nie formułuje jednak kierunków działań dla każdej z ulic, w związku z czym uwaga zostanie przekazana do Zarządu Dróg Miasta Krakowa. Ponadto informujemy, że w ramach projektu „Zielone ulice” Miasto planuje „odbetonowanie” fragmentów niefunkcjonalnych przestrzeni utwardzonych – głównie wzdłuż ulic. Oznacza to usunięcie zbędnych betonowych lub asfaltowych nawierzchni i wprowadzenie tam zieleni (w tym drzew), która wspierać będzie gospodarowanie wodą opadową i wpłynie pozytywnie na miejski mikroklimat.
21	Zapewnienie miejsc postojowych i chodników	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym	Uwzględniono	W ramach wytycznych projektowych dla parków miejskich Koncepcja zazieleniania dopuszcza realizację miejsc postojowych na potrzeby

	przy parkach w rolniczej części Nowej Huty	(Nowa Huta) poprzez wskazanie na mapie		obsługi terenów zieleni. W przypadku wschodniej części Krakowa, gdzie komunikacja publiczna jest mało rozwinięta, a gęstość zaludnienia niewielka, zasadnym byłoby wyposażenie większych terenów zieleni w miejsca postojowe. Taki kierunek zostanie uwzględniony w koncepcji zazieleniania. Ponadto informujemy, że wybudowano parking służący użytkownikom Parku Przylasek Wyciąski przy ul. Siejówka. Brakuje jednak chodnika wzdłuż ul. Siejówka, który zwiększyłby bezpieczeństwo osób przychodzących pieszo. Uwaga w zakresie chodnika zostanie przekazana do ZDMK.
22	Zainstalowanie beczek przy każdej rynnie („woda deszczowa na zieleńce, nie do kanału”)	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono częściowo	Zrównoważone gospodarowanie wodą opadową jest jednym z istotnych filarów błękitno-zielonej polityki Krakowa. Zatrzymywanie wody deszczowej i wykorzystanie jej do podlewania terenów zieleni to jedno z działań rekomendowanych w koncepcji zazieleniania. W dokumencie umieszczona zostanie rekomendacja dla budynków miejskich, dot. zbierania wody z dachów. Natomiast w zakresie budynków prywatnych Miasto może jedynie edukować mieszkańców i zachęcać do wprowadzania tego typu rozwiązań. W

				Koncepcji zazieleniania zostaną zarekomendowane działania edukacyjne dotyczące zrównoważonego gospodarowania wodą opadową. Ponadto Wydział Środowiska, Klimatu i Powietrza UMK realizuje program mikroretencji, który ma na celu dofinansowanie zadań polegających na gromadzeniu i wykorzystaniu wód opadowych i roztopowych, m.in. w formie zbiorników na deszczówkę i ogrodów deszczowych. W ramach realizowanego przez ZZM projektu Szkoła w dobrym klimacie przy 15 placówkach szkolnych powstaną modelowe, przyszkolne przestrzenie, które pomogą w adaptacji miasta do zmian klimatu, m.in. dzięki ogrodom deszczowym i zbiornikom na deszczówkę. Co ważne – w cały proces włączą się uczniowie i nauczyciele. W ramach projektu LIFE PACT realizowanego przez Zarząd Infrastruktury Wodnej w Krakowie, w 5 krakowskich lokalizacjach wdrażane są pilotażowe i replikacyjne rozwiązania oparte na naturze, zmierzające do adaptacji miasta do zmian klimatu, w szczególności w zakresie zrównoważonego gospodarowania wodą
--	--	--	--	---

				opadową. W koncepcji zazieleniania wskazana będzie kontynuacja i rozwój ww. działań.
23	Przekształcenie dawnych pitników w Parku Ratuszowym na ciek wodny, strumień dla ptactwa i owadów	Uwaga zgłoszona na trzecim warsztacie konsultacyjnym (Nowa Huta) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono częściowo	Postulat zostanie ujęty w bazie danych przestrzennych dla tego terenu jako ciekawy pomysł, natomiast zasadność i możliwość jego realizacji będzie rozeznawana na etapie ewentualnego projektu, w porozumieniu z Konserwatorem Zabytków i Wodociągami Miasta Krakowa.
V. POMYSŁY I UWAGI DOTYCZĄCE KONKRETNÝCH LOKALIZACJI – PODGÓRZE				
1	Utworzenie parku przy składzie solnym	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono	Koncepcja zazieleniania uwzględni utworzenie w tym miejscu terenu zieleni publicznej.
2	Utworzenie parku Wisła w zakolu Wisły przy ul. Nowohuckiej	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) poprzez wskazanie na mapie	Nie uwzględniono	Wskazany obszar to teren międzywala Wisły, obszar zalewowy. Teren ten pozostanie zielony, jednak nie planuje się tam inwestycji związanych z zagospodarowaniem terenu.
3	Utworzenie naturalnego („dzikiego”) parku w Kamieniołomie Libana	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) poprzez wskazanie na mapie	Nie uwzględniono	Kamieniołom Libana to teren objęty ochroną przyrody – użytek ekologiczny, dlatego wszelkie działania na tym terenie muszą być podporządkowane ochronie jego walorów przyrodniczych. W ramach uchwały Rady Miasta Krakowa ustanawiającej użytek ekologiczny

				ustalono zakazy dotyczące tego terenu, w tym zakaz przekształcania obszaru. W związku z powyższym utworzenie parku (nawet „dzikiego”) na tym terenie nie jest możliwe. Ponadto utworzenie parku wiązałoby się z większą ilością osób penetrujących teren, co stanowiłoby zagrożenie dla lokalnej przyrody. Natomiast w ramach sposobów ochrony czynnej wymieniono: wyznaczanie tras, ścieżek edukacyjnych ograniczających swobodną penetrację obszaru, co zostanie uwzględnione w koncepcji zazieleniania jako wytyczne dla tego terenu.
4	Kontynuacja parku kolejowego z priorytetem dla ciągu rowerowego	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono	Kontynuacja Parku Kolejowego jest przewidziana w koncepcji zazieleniania. W ramach koncepcji projektowej dla tej inwestycji uwzględniono przebieg ścieżki rowerowej po terenie parku.
5	Zachowanie Krzemionek w obecnym, naturalnym kształcie – niezanieczyszczanie tego terenu światłem, ochrona bioróżnorodności, „nie ma potrzeby nic tam robić”	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) poprzez wskazanie na mapie (ten sam pomysł na mapach obu grup roboczych)	Uwzględniono	Charakter terenu jest częściowo chroniony jako użytk leśny, gdzie nie są dopuszczone intensywne formy zagospodarowania. Również projekt koncepcji zazieleniania uwzględni zagospodarowanie terenu jako Parku Leśnego w strefie B - zieleni ekologiczno-krajobrazowej, gdzie głównym celem jest zagospodarowanie tych obszarów mało intensywnie i

				podporządkowanie ochronie wartości przyrodniczych.
6	Włączenie do terenów zieleni przestrzeń kamieniołomu Redemptorystów (ten, który jest w zarządzie ZIS), utworzenie wejścia na Krzemionki telewizyjne od strony kościoła	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono	Postulat uwzględniono w projekcie koncepcji zazieleniania jako uwagę w atrybutach geobazy odnośnie potrzeby włączenia terenu do parku. Ze względu na przeznaczenie terenu w obowiązującym miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego projekt koncepcji zazieleniania nie uwzględni postulatów w zakresie powiększenia poligonu przeznaczonego dla terenu zieleni urządzonej. Niemniej jednak zostaną podjęte działania mające na celu włączające wskazanego terenu do granic parku. Również uwaga zostanie przekazana do Jednostki miejskiej, która zarządza wskazanym terenem, celem ustosunkowania się do tego pomysłu.
7	Utworzenie zielonego ringu wokół Płaszowa	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono częściowo	Projekt koncepcji zazieleniania uwzględnia wszystkie tereny zieleni, które są wyznaczone w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego oraz jest uzupełniany na bieżąco w momencie uchwalenia nowych miejscowych planów. W związku z tym informujemy, że teren Płaszowa

				sukcesywnie jest uzupełniany o tereny zieleni wokół. Niemniej jednak obecnie nie wskazujemy wytycznych nakreślający dokładny przebieg zielonego ringu wokół Płaszowa.
8	Utworzenie obwodowego parku Prokocimia (połączenia parków Aleksandry, Słona Woda, Drwinka)	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono	Projekt koncepcji zazieleniania przewiduje połączenie parków i utworzenie tzw. Zielonego Pierścienia Podgórza.
9	Domknięcie zielonego pierścienia Krakowa – Ring Podgórski	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono	Projekt koncepcji zazieleniania przewiduje połączenie parków i utworzenie tzw. Zielonego Pierścienia Podgórza. Również dokument obejmuje działania, które należy podjąć, aby móc zrealizować ww. założenie.
10	Połączenie XII i XIII dzielnicy – utworzenie zielonego ciągu pieszego, utworzenie przejścia przez tory kolejowe (kładka/ tunel)	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) i poparta przez 6 osób, czyli całą grupę roboczą	Uwzględniono częściowo	Postulat uwzględniono w projekcie koncepcji zazieleniania jako uwagę w atrybutach geobazy - propozycję połączenia terenów zielonym ciągiem pieszym. Niemniej jednak informujemy, że teren nie jest ujęty jako teren zielony w projekcie koncepcji zazieleniania. Granice przeznaczeń w dokumencie są wyznaczane zgodnie z zapisami miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego. Dopiero uchwalenie nowego lub zmiana obowiązującego miejscowego planu

				i wskazanego w nim przeznaczenia terenu skutkuje również zmianami w zapisach projektu Koncepcji zazieleniania. Również informujemy, że miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego musi uwzględniać rozwiązania pozwalające na realizację pomysłu.
11	Stworzenie autostrady rowerowej Norymberska - Kapelanka przez Zakrzówek	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) poprzez wskazanie na mapie	Nie uwzględniono	W bieżącym roku planowany jest remont odcinka ul. Wyłom do ul. Twardowskiego. Zakrzówek jest parkiem miejskim, w związku z powyższym nie ma możliwości separacji ruchu pieszego od rowerowego. Odcinek pozostanie w ruchu mieszanym.
12	Utworzenie naturalistycznego wodnego placu zabaw na Bulwarze Lotników Alianckich (jak Wasserspielplatz na Donauinsel w Wiedniu)	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono	Wskazany teren jest obecnie zagospodarowany jako Park Stacja Wiśła, gdzie jest to teren już urządzony i funkcjonujący jako park miejski. Niemniej jednak postulat uwzględniono w projekcie Koncepcji zazieleniania jako uwagę w atrybutach geobazy - propozycję modernizacji terenu w przyszłości.
13	Zapewnienie szczególnej ochrony istniejących starszych drzew, szczególnie tam, gdzie jest	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono	W Koncepcji zazieleniania uwzględniono istotną rolę, jaką pełni zieleń wysoka oraz wskazano na potrzebę ochrony istniejących drzew. Zarządzeniem nr 591/2024 Prezydenta Miasta Krakowa z dnia 26 lutego 2024 r. wprowadzono

	wyspa ciepła - ul. Dąbrowskiego, ul. Lwowska			w Krakowie szczegółowe zasady ochrony drzew w ramach procesów inwestycyjnych prowadzonych przez Miasto. Postulat w pełni zasadny, rekomendowany do wdrożenia w ramach bieżącego utrzymania zieleni przyulicznej. Dojrzałe drzewa w gęstej zabudowie Podgórze mają kluczowe znaczenie dla retencji wody i obniżania temperatury. Do zespołu ZZM zajmującego się utrzymaniem zieleni przekazano do weryfikacji propozycje ochrony przedmiotowych drzew: 1) możliwości montażu mat przeciwsolnych wzdłuż drzew przy ul. Lwowskiej i Dąbrowskiego w celu ochrony drzew przed skutkami zimowego utrzymania dróg; 2) wpisanie lokalizacji na listę priorytetowego podlewania interwencyjnego młodych drzew (płukanie gleby po zimie oraz nawadnianie w czasie fal upałów); 3) montaż wygradzeń mechanicznych zabezpieczających masy drzew przed parkowaniem i zagęszczaniem gruntu; 4) obowiązkowy wymóg stosowania technologii bezwykopowych przy wszelkich pracach sieciowych w zasięgu rzutu koron.
--	---	--	--	---

				Celem działań jest maksymalizacja retencji i redukcja efektu wyspy ciepła poprzez ochronę istniejącego starodrzewu.
14	Nasadzenia zieleni i zwiększanie ilości zieleni na ulicach, które są istotnymi ciągami pieszo-rowerowymi jak ul. Kącik czy ul. Dąbrowskiego	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono częściowo	W koncepcji zazieleniania wyznaczono przebieg i określono wytyczne projektowe dla zielonych korytarzy rozumianych jako ciągi piesze i pieszo-rowerowe z zielenią towarzyszącą, łączące tereny zieleni oraz trasy rekreacyjne. Część z zielonych korytarzy przebiega wzdłuż tras o intensywnym ruchu pieszym i/lub rowerowym. Niemniej jednak na realną możliwość posadzenia drzew mają wpływ czynniki zewnętrzne, m.in. istniejąca infrastruktura podziemna, szerokość pasa drogowego oraz względy konserwatorskie (dotyczy zabytkowej części Krakowa, gdzie ruch pieszy jest szczególnie intensywny). Ponadto informujemy, że w ramach projektu „Zielone ulice” Miasto planuje „odbetonowanie” fragmentów niefunkcjonalnych przestrzeni utwardzonych, głównie wzdłuż ulic. Oznacza to usunięcie zbędnych betonowych lub asfaltowych nawierzchni i wprowadzenie tam zieleni (w tym drzew).

15	Połączenie Stawu Płaszowskiego z ul. Wielicką – jest to bardzo potrzebne komunikacyjnie i funkcjonalnie; mieszkańcy zdają sobie sprawę, że przedsięwzięcie takie nie będzie łatwe, aczkolwiek kanał/ tunel, który istniał tam kiedyś, to dowód na to, że połączenie takie jest możliwe	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono częściowo	Postulat uwzględniono w projekcie koncepcji zazieleniania jako uwagę w atrybutach geobazy - propozycję połączenia terenów kanałem/tunelem. Niemniej jednak na ten moment nie jest możliwe oszacowanie na ile realizacji tego przedsięwzięcia jest realna. Uwaga zostanie przekazana również do ZDMK.
16	Budowa basenu krytego w Parku Wierzbowym przy ul. Lipskiej	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) poprzez wskazanie na mapie	Nie dotyczy przedmiotu konsultacji	Uwaga nie jest bezpośrednio związana z przedmiotem konsultacji, ponieważ dokument dotyczy rozwoju zieleni, a nie budowy obiektów sportowych. Uwaga zostanie przekazana do Zarządu Infrastruktury Sportowej. Informujemy także, że wskazany teren jest ujęty w projekcie koncepcji zazieleniania jako teren zieleni urządzonej (w zakresie przeznaczenia US.1, ZP.5 w MPZP „Rejon ulicy Przewóz”).
17	Wykupienie prywatnych działek na rzecz połączenia Parku Bagry i Płaszów (pomysł wniesiony poprzez	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) poprzez wskazanie na mapie	Nie uwzględniono	Wskazane tereny są ujęte w obowiązujących miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego jako tereny inwestycyjne. Dopiero zmiana zapisów planu i przeznaczenia

	wskazanie na mapie, wskazane okolice ul. Lasówka, ROD. Zakola Wisty)	(ten sam pomysł na mapach obu grup roboczych)		terenów pod zieleń urządzoną publicznie dostępną (warunek obligatoryjny) pozwoli na uwzględnienie ich w projekcie Koncepcji zazieleniania i podjęcie działań mających na celu pozyskanie ich do zasobu gminnego. Procedura nabycia prowadzona jest przez Wydział Skarbu Miasta, Zarząd Zieleni Miejskiej jest jedynie wnioskodawcą i w toku wykupów przedkłada opinie. Niemniej jednak postulat uwzględniono w projekcie Koncepcji zazieleniania jako uwagę w atrybutach geobazy istniejącej potrzeby połączenia terenów zielonym ciągiem.
18	Wykorzystanie pustych terenów kolejowych w celach retencyjnych	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono	W Koncepcji zazieleniania zwrócono uwagę na możliwość wykorzystania niektórych terenów pokolejowych do rozwoju terenów zieleni (dobrym przykładem działań jest Park Kolejowy). W dokumencie zostanie dopisana wytyczna dot. próby podjęcia współpracy z PKP w zakresie wykorzystania terenów do celów retencyjnych.
19	Zachowanie naturalnego charakteru terenu Bagry Wielkie Zachodnie – to powinna być strefa przyrodnicza bez inwestycji	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono	Zarząd Zieleni Miejskiej jako jednostka realizująca zadania inwestycyjne związane z zagospodarowaniem parków jest obecnie na etapie wyboru wykonawcy dokumentacji projektowej dla kompleksowego

	typu: skatepark, plac zabaw, wędkarze itp. „miejsce ma pozostać ciche i dzikie”			zagospodarowania Parku Bagry Wielkie. W zakresie prac przewidziano przeprowadzenie konsultacji społecznych z mieszkańcami, a celem projektu jest poprawa funkcjonalności, ujednolicenie oraz integracja obszaru wokół zbiornika Bagry. Jednym z głównych założeń jest poszanowanie środowiska przyrodniczego w związku z czym jeszcze przed etapem konsultacji na podstawie badań terenowych zostaną wyznaczone strefy funkcjonalne określające możliwości zagospodarowania danych sektorów. Między innymi zostaną wyznaczone obszary o priorytecie funkcji przyrodniczych, przeznaczone jedynie do odpoczynku ekstensywnego, bez typowego zagospodarowania parkowego. Będą to obszary w części południowej i zachodniej Parku, które będą dawały możliwość obserwacji naturalnie występujących gatunków przywodnych, a prace realizacyjne w tej części parku zostaną ograniczone do minimum.
20	Uporządkowanie działek (postulat wniesiony poprzez wskazanie na mapie terenu w zakolu ul. Feliksa Wrobela)	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) poprzez wskazanie na mapie	Nie dotyczy przedmiotu konsultacji	Postulat nie dotyczy przedmiotu konsultacji. Wskazany obszar nie jest zarządzany przez Miasto. Postulat zostanie przekazany do Straży Miejskiej.

21	Powstrzymanie się od tworzenia parku Opatkowskiego - tam ma być metro i TOD	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) poprzez wskazanie na mapie	Nie uwzględniono	Utworzenie Parku Opatkowskiego to zadanie, które zostało wybrane do realizacji w ramach Budżetu Obywatelskiego. Projekt przeszedł pozytywną weryfikację odpowiednich merytorycznych jednostek miejskich i wydziałów UMK. Budowa parku przy ul. Dębskiego przewidziana jest na lata 2026 – 2027 r. Ten teren zieleni będzie również uwzględniony w koncepcji zazieleniania.
22	Uwzględnienie przerw w zielonych korytarzach pod S7 i linię kolejową do Myślenic	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) poprzez wskazanie na mapie	Nie dotyczy przedmiotu konsultacji	Projekt koncepcji zazieleniania wskazuje tereny, gdzie są potrzebne tzw. zielone korytarze, które są istotnymi ciągami pieszo-rowerowymi i alejami tworzącymi zieloną infrastrukturę miasta. Są one również istotne ze względu na zapewnienie ciągłości systemu przyrodniczego miasta. Niemniej jednak wygląd i charakter zielonych korytarzy jest ustalany na etapie opiniowania przez Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie sporządzanych koncepcji i projektów, w tym wypadku drogowych.
23	Powstrzymanie się od tworzenia terenu zielonego przy ul. Christo Botewa 4, pomiędzy budynkami Consorfruit Krk i Gobarto SA	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) poprzez wskazanie na mapie	Nie uwzględniono	Przedmiotowe działki stanowią istotny łącznik pomiędzy ul. Christo Botewa a planowanym Parkiem Nad Drwiną Długą. Dodatkowym uzasadnieniem dla utrzymania zapisów o planowanym terenie zieleni w niniejszym

	– właściciel nie wyraża zgody, a sprawa jest w sądzie			dokumencie jest obowiązujący plan miejscowy Płaszów Rybitwy, który wyznacza na wskazanej części przedmiotowych działek tereny zieleni urządzonej. Informujemy również, że tworzenie nowych terenów zieleni publicznej następuje zgodnie z założeniami obowiązujących miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego i wyłącznie na terenach należących do Gminy Miejskiej Kraków. Dopiero w przypadku ewentualnej zmiany zapisów miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego tj. zmiany obecnego przeznaczenia terenu, obszar ten nie będzie już uwzględniany jako przyszły teren zieleni.
24	Odłożenie w czasie realizacji Parku Nad Drwiną (na wysokości ul. Półtanki) – obecny sposób zagospodarowania terenu nie rodzi potrzeby tworzenia parku; warto poczekać, jak rozwinie się sytuacja (np. plany utworzenia „nowego miasta”) oraz jak i czy	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono	W projekcie Koncepcji zazieleniania umieszczono listą rankingową, która zawiera informację na temat kolejności realizacji parków. Opracowano dla niej kryteria wskazujące na okoliczności prawne i organizacyjne, warunkujące kolejność realizacji parków, takie jak: własność gruntu, odpowiednie przeznaczenie terenu w miejscowym planie zagospodarowania przestrzennego, stopień przygotowania inwestycji w zakresie dokumentacji projektowej

	zmieni się kontekst tego projektu			i stosownych pozwoleń administracyjnych. A także kryteria, które uwzględniają m.in. istniejący deficyt terenów zieleni, ilość osób, jakie uzyskają dostęp do nowego parku, a także powierzchnię terenu w odniesieniu do ilości okolicznych mieszkańców. W tej części Krakowa nie ma faktycznie jeszcze potrzeby zakładania dużego parku, stąd park ten znalazł się dopiero na 41 pozycji listy rankingowej.
25	Powstrzymanie się od wyznaczania terenów zielonych na działkach budowlanych, które mają prawomocne pozwolenie na budowę (numer działki: 191/3)	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono	Tereny z prawomocnym pozwoleniem na budowę nie zostaną przeznaczone w koncepcji zazieleniania na tereny zieleni.
26	Zwiększenie opieki nad „Pomnikiem Chwały” na Wzgórzu Kaim oraz utworzenie wokół niego skweru upamiętniającego	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) poprzez wskazanie na mapie	Uwzględniono	Projekt koncepcji zazieleniania uwzględnia zarówno Pomnik Chwały jak i skwer wokół Pomnika. Teren został wskazany jako skwer i określono kierunki działań, aby teren mógł być dostępny dla mieszkańców, jednocześnie z należytym szacunkiem dla miejsca. Niemniej jednak w pierwszej kolejności należy skomunikować teren, na którym położony jest pomnik z ul. Stanisława Pronia. Dopiero po tym etapie możliwe będą prace związane z

				otoczeniem pomnika. Zadanie jest w planach Zarządu Zieleni Miejskiej, niemniej jednak realizacja uzależniona jest od zabezpieczenia środków finansowych w Budżecie Miasta Krakowa i Wieloletniej Prognozie Finansowej.
27	Zabezpieczenie przed degradacją i zaśmiecaniem Fortu 50 Prokocim (np. przez ogrodzenie)	Uwaga zgłoszona na czwartym warsztacie konsultacyjnym (Podgórze) poprzez wskazanie na mapie	Nie dotyczy przedmiotu konsultacji	Uwaga nie jest bezpośrednio związana z przedmiotem konsultacji, postulat dotyczy bieżącego utrzymania terenu i został przekazany do zespołu ZZM zajmującego się interwencyjnym utrzymaniem tego terenu. Zespół ten zgłosi do Straży Miejskiej potrzebę częstszych kontroli i ewentualnie montaż fotopułapek. Informujemy, że grodzenie terenu nie jest wskazane ze względów przyrodniczych, jeszcze kilka lat temu wskazywano ten teren jako związany z migracją płazów w kierunku Słonej Wody.